

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

**Τίτλος Μελέτης : «Οργάνωση και Διοίκηση Φορέα
Ελέγχου Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας»**

Ον/μο : Μαρή Ασπασία

**Επιβλέπων Επικ. Καθηγητής: Αθανασόπουλος Π.
Εξεταστές: Επικ. Καθηγητής: Τσιμπούκας Κ.
Αναπ. Καθηγητής: Σπαθής Π.**

Σεπτέμβριος 2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ.....	1
Θεσμικό πλαίσιο	1
ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΦΟΡΕΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	4
Α. Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε).....	4
Προϋποθέσεις Ίδρυσης.....	4
Β. Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε)	5
ΕΓΚΡΙΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	7
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	8
Γενικά.....	8
Η Σημασία της Διαπίστευσης.....	8
Συνθήκες τις οποίες πρέπει να ικανοποιούν οι Φορείς Ελέγχου.....	9
Απαιτήσεις του ΕΣΥΔ από τους Διαπιστευμένους Φορείς Ελέγχου ...	10
Χρήση και περιορισμοί του (ΕΛΔ)	11
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ.....	12
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΦΟΡΕΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	15
ΣΚΟΠΟΣ	15
ΟΡΙΣΜΟΙ.....	16
Οργανωτική Δομή.....	17
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	17
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	18
ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	19
Συμβάσεις ελέγχου.....	19
Λειτουργία του συστήματος ελέγχου	19
Κατηγορίες εγγράφων που απαιτούνται.....	19
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.....	22
Βιολογική Γεωργία	23
Δεσμεύσεις Καλλιεργητών	24
Έλεγχοι στην Βιολογική Γεωργία	
Διοικητικός έλεγχος.....	25
Επιτόπιοι έλεγχοι	25
Εργαστηριακοί Έλεγχοι.....	25
Σχέδιο Διαχείρισης.....	26

ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ	
Γενικές αρχές	30
Μετατροπή.....	31
Καταγωγή των ζώων.....	32
Διατροφή.....	33
Πρόληψη ασθενειών και κτηνιατρική αγωγή.....	34
Πρακτικές κτηνοτροφικής διαχείρισης, μεταφορά και αναγνώριση κτηνοτροφικών προϊόντων	34
Κτηνοτροφικά απόβλητα	35
Χώροι ελεύθερης κίνησης και στέγασης των ζώων.....	35
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ....	36
Σύστημα Επιθεώρησης Βιολογικής Κτηνοτροφίας.....	37
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.....	39
Γενικά.....	39
Αποθήκευση.....	39
Μεταφορά	40
Μεταποίηση-Επεξεργασία.....	40
Πρόσθετα και βοηθητικά μέσα.....	41
Έλεγχος και Καταπολέμηση Παρασίτων	41
Υλικά συσκευασίας	42
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	43
Διαδικασία Πιστοποίησης	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.1 ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.2 ΚΑΝΟΝΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΝ. (ΕΟΚ) 2092/91	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.2.1. Επιτρεπόμενα προϊόντα για τη λίπανση και τη βελτίωση του εδάφους	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.2.2 Προϊόντα που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο των παρασίτων και των ασθενειών των φυτών	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.2.3 Ελάχιστες απαιτήσεις ελέγχου και μέτρα ασφάλειας στο πλαίσιο του καθεστώτος ελέγχου των άρθρων	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	
Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Η Βιολογική Γεωργία και Κτηνοτροφία είναι η περισσότερο συμβατή με το περιβάλλον μορφή γεωργίας και εκτροφής ζώων και δεν σημαίνει μόνο απαγόρευση στην χρησιμοποίηση συνθετικών αγροχημικών και αλλοπαθητικών ζώοφαρμάκων, αλλά μια ολιστική φιλοσοφική προσέγγιση με πολλούς στόχους:

- Παραγωγή γεωργικών προϊόντων ποιότητας χωρίς χημικά κατάλοιπα
- Ανάπτυξη μεθόδων παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον
- Εφαρμογή καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων εκτροφής, που αποκαθιστούν και διατηρούν την γονιμότητα του εδάφους

Αυτή η μέθοδος παραγωγής συνίσταται σε ποικιλία καλλιεργητικών και κτηνοτροφικών πρακτικών που κυρίως αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση μιας βιώσιμης ανάπτυξης της γεωργίας.

Θεσμικό Πλαίσιο

Η παραγωγή γεωργικών προϊόντων και τροφίμων με βιολογικό τρόπο ρυθμίζεται στην Ε.Ε με τον Κανονισμό 2092/91 που συμπληρώθηκε με τον Κανονισμό 1804/99 συμπεριλαμβάνοντας τους Κανόνες παραγωγής των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Οι αυξητικές τάσεις για την εφαρμογή του βιολογικού τρόπου παραγωγής στη γεωργία, η επέκτασή τους και στη βιολογική κτηνοτροφία σε συνδιασμό με τις μεγαλύτερες απαιτήσεις για πιστοποίηση, δημιούργησαν την ανάγκη σχεδιασμού ενός νέου θεσμικού πλαισίου.

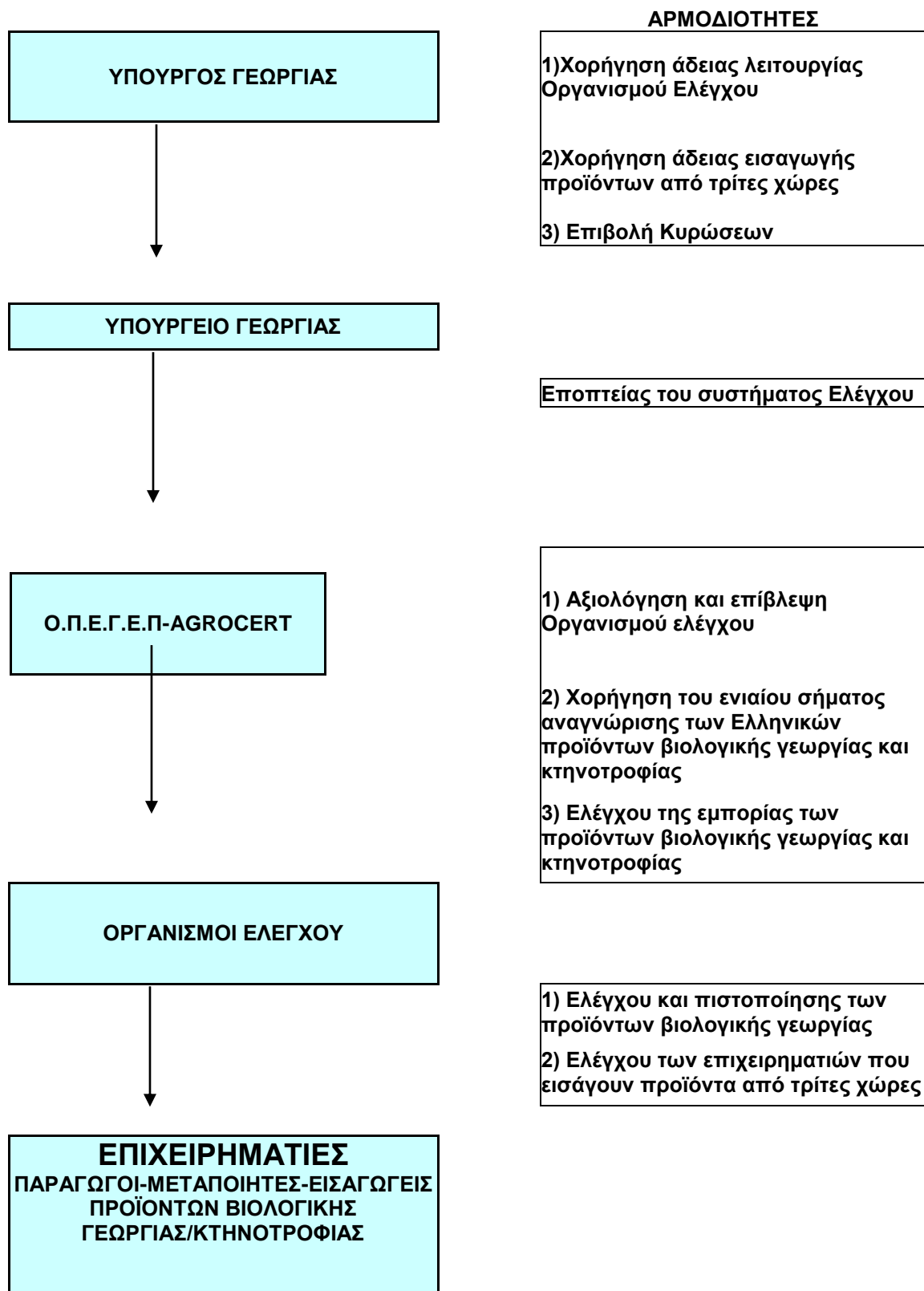
Με την ΚΥΑ 332221/11.01.2001 (ΦΕΚ 10Β) προσδιορίζεται η δέσμη των συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του συστήματος ελέγχου παραγωγής προϊόντων βιολογικής γεωργίας.

Σύμφωνα με αυτή την κοινή Υπουργική απόφαση το Υπουργείο Γεωργίας εγκαθιστά στο εξής σύστημα ελέγχου παραγωγής προϊόντων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας το οποίο διαχειρίζονται οι εξής αρχές (Πίνακας 1):

- Ο Υπουργός Γεωργίας ως αρχή έγκρισης των Οργανισμών Ελέγχου
- Το Υπουργείο Γεωργίας ως εποπτεύουσα αρχή
- Ο Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π – AGROCERT ως αρχή:
  - Αξιολόγησης και επίβλεψης των Οργανισμών Ελέγχου
  - Χορήγησης ενιαίου εθνικού σήματος αναγνώρισης στα ελληνικά βιολογικά προϊόντα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

**ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ**

- Οι εγκεκριμένοι Οργανισμοί Ελέγχου οι οποίοι ασκούν τον έλεγχο και την πιστοποίηση των προϊόντων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας καθώς και τον έλεγχο των επιχειρηματιών που εισάγουν τέτοια προϊόντα από τρίτες χώρες.

Ανάπτυξη Οργανικής καλλιέργειας στην Ελλάδα

Η οργανική καλλιέργεια έχει εξαπλωθεί θεαματικά μετέπειτα της επίσημης αναγνώρισής της. Οι ετήσιοι ρυθμοί ανάπτυξης της παρατηρούνται μεταξύ 50 και 120%.

Οι βιοκαλλιέργειες καθώς και το ποσοστό των καλλιεργειών που έχουν μετατραπεί σε οργανικές φτάνει αντίστοιχα το 0,48% του συνόλου της χώρας όπως φαίνεται και στον παρακάτω Πίνακα 2.

Πίνακας 2 : Ανάπτυξη Βιολογικής Καλλιέργειας (Υπουργείο Γεωργίας)

Έτος	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Στρέμματα	6000	11880	24000	52690	104.220	158.480
% της ολικής καλ/μης γης	0,01	0,03	0,07	0,15	0,31	0,47
Ρυθμός ανάπτυξης	-	98	101	119	98	51
Αριθμός Βιολογικών καλ/γειών	250	477	700	1065	2263	4231
% των συνολικών καλ/γειών	0,03	0,06	0,08	0,12	0,25	0,48
Ρυθμός ανάπτυξης	-	91	46	52	112	86

ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΦΟΡΕΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η Νομική μορφή ενός Φορέα Ελέγχου μπορεί να είναι είτε Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης είτε Ανώνυμη Εταιρία καθώς και Συνεταιρισμός. Θα εξετάσουμε παρακάτω τα βασικά χαρακτηριστικά των δυο πρώτων μορφών εταιριών καθώς και τις διαδικασίες σύστασης αυτών των εταιριών.

A. Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε)

Προϋποθέσεις Ίδρυσης

Το κύριο γνώρισμα των εταιριών αυτών είναι το μικρό κεφάλαιο που χρειάζεται για την σύστασή τους και η περιορισμένη ευθύνη των εταίρων μέχρι το ύψος του κατατεθειμένου εταιρικού κεφαλαίου, όπως συμβαίνει με τις ανώνυμες σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρίες.

Η εταιρία περιορισμένης ευθύνης είναι εμπορική, έστω και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση. Για την ίδρυση εταιρίας περιορισμένης ευθύνης απαιτείται εταιρικό κεφάλαιο το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 6.000.000 δρχ. και θα πρέπει να καταβληθεί ολόκληρο κατά την υπογραφή του καταστατικού της περιορισμός για το ύψος του κεφαλαίου δεν υπάρχει. Εταιρία Περιορισμένης ευθύνης μπορεί να συστήσει και ένα μόνο πρόσωπο.

Βασικά χαρακτηριστικά

- 1) Η διαίρεση του κεφαλαίου σε μερίδες συμμετοχής κάθε μια εκ των οποίων αποτελείται από εταιρικά μερίδια από τα οποία το καθένα δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 10.000 δρχ.
- 2) Συγκεκριμένοι όροι δημοσιότητας κατά την ίδρυση της αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της
- 3) Η ορισμένη διάρκειά της
- 4) Η περιορισμένη ευθύνη των εταίρων
- 5) Η λήψη αποφάσεων κατά πλειοψηφία περισσότερου του μισού του όλου αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν περισσότερο από το μισό όλου του κεφαλαίου
- 6) Η ύπαρξη δύο οργάνων, δηλαδή της Γενική συνέλευσης των εταίρων και του διαχειριστή.

Το καταστατικό μιας Ε.Π.Ε πρέπει να περιέχει :

1. Το όνομα, το επώνυμο και το επάγγελμα των εταίρων, την κατοικία και την ιθαγένεια τους.
2. Την εταιρική επωνυμία
3. Την έδρα και το σκοπό της εταιρείας
4. Την ιδιότητα της εταιρείας ως περιορισμένης ευθύνης

5. Το κεφάλαιο της εταιρείας, τη μερίδα συμμετοχής και τα εταιρικά μερίδια του καθενός εταίρου καθώς και βεβαίωση των ιδρυτών για την καταβολή του κεφαλαίου
6. Το αντικείμενο των εισφορών σε είδος, την αποτίμηση τους και το όνομα του εισφέροντα εταίρου καθώς και το σύνολο της αξίας των εισφορών σε είδος
7. Τη διάρκεια της εταιρείας
8. Τον έλεγχο της διαχείρισης
9. Την λύση της εταιρείας

B. Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε)

Προϋποθέσεις Ίδρυσης

Για την ίδρυση ανώνυμης εταιρίας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέρη ή αλλιώς το κεφάλαιό της πρέπει να προέρχεται από δύο τουλάχιστον ιδρυτές.

Τα ιδρυτικά μέλη της Ανώνυμης εταιρίας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Κατώτερο όριο γενικώς για την ίδρυση Α.Ε είναι τα 20.000.000δρχ.

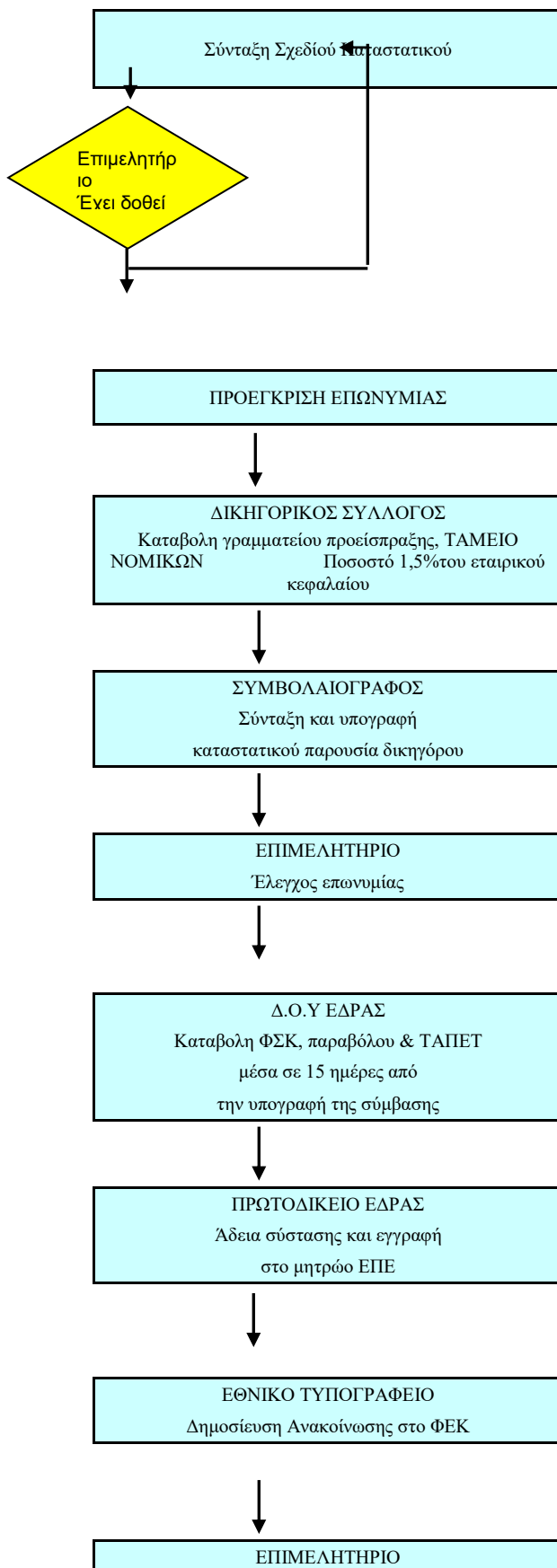
Βασικά Χαρακτηριστικά

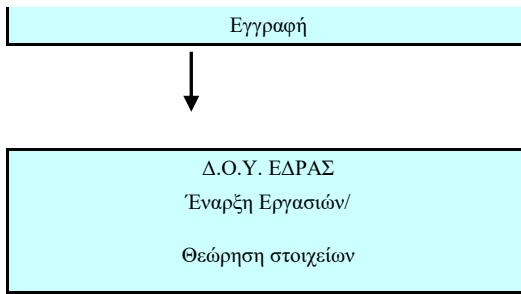
Τα βασικά χαρακτηριστικά της ανώνυμης εταιρείας είναι τα εξής:

- 1) Το μεγάλο σχετικά κεφάλαιο που απαιτείται για την ίδρυσή της
- 2) Η διαίρεση του κεφαλαίου σε ίσα μερίδια, τις μετοχές
- 3) Οι αυστηροί όροι δημοσιότητας κατά την ίδρυσή της αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της
- 4) Η μακρά διάρκειά της (συνήθως 50 ετών)
- 5) Η περιορισμένη ευθύνη των μετόχων
- 6) Η λήψη αποφάσεων κατά πλειοψηφία
- 7) Η ύπαρξη δύο οργάνων δηλαδή της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων και του Διοικητικού Συμβουλίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Πορεία Σύστασης Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης

ΕΓΚΡΙΣΗ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο ΟΠΕΓΕΠ είναι η αρμόδια αρχή που επιβλέπει τους Οργανισμούς Ελέγχου. Έτσι προκειμένου ένας Φορέας να εγκριθεί ως Οργανισμός Ελέγχου πρέπει να υποβάλει αίτηση στον ΟΠΕΓΕΠ μαζί με τα ακόλουθα:

1. Το καταστατικό του
2. Έκθεση με λεπτομερή περιγραφή των μέτρων ελέγχου και προφύλαξης που αναλαμβάνει να επιβάλει στους επιχειρηματίες που ελέγχει
3. Το οργανόγραμμα λειτουργίας του
4. Παρουσίαση του ειδικευμένου προσωπικού που διαθέτει (βιογραφικά σημειώματα)
5. Περιγραφή του διοικητικού και του τεχνικού εξοπλισμού που διαθέτει
6. Περιγραφή της εργαστηριακής υποδομής ή αποδείξεις για την συνεργασία με διαπιστευμένα εργαστήρια όταν δεν διαθέτει δική του εργαστηριακή υποδομή
7. Τεκμηρίωση ότι διαθέτει τις προϋποθέσεις που θέτει το πρότυπο EN 45011
8. Περιγραφή των κυρώσεων που προτίθεται να επιβάλλει σε περίπτωση που διαπιστώνει παρατυπίες
9. Αποδείξεις για την εμπειρία που διαθέτει σε θέματα ελέγχου. Σε περίπτωση που δεν διαθέτει αποδείξεις εμπειρίας σε θέματα ελέγχων μπορεί να του χορηγηθεί άδεια διάρκειας ενός έτους
10. Αποδείξεις ότι εξασφαλίζεται η αντικειμενικότητα έναντι των ελεγχόμενων επιχειρηματιών.

Ο ΟΠΕΓΕΠ σύμφωνα με τις εσωτερικές του λειτουργίες αξιολογεί τα παραπάνω στοιχεία και υποβάλει αιτιολογημένη γνώμη στον Υπουργό Γεωργίας για έγκριση ή απόρριψη του αιτήματος του Φορέα.

Οι οργανισμοί Ελέγχου με τον τρόπο αυτό είναι αρμόδιοι να χορηγούν στους επιχειρηματίες βεβαίωση ελέγχου προς πιστοποίηση όταν φυσικά εκείνοι τηρούν όλα τα μέτρα ελέγχου και προφύλαξης.

Ο ΟΠΕΓΕΠ χορηγεί σε όσους επιχειρηματίες προσκομίσουν "Βεβαίωση Ελέγχου προς Πιστοποίηση" από Οργανισμό ελέγχου, "Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης" στο σύστημα ελέγχου του συγκεκριμένου προϊόντος. Το πιστοποιητικό που χορηγεί ο ΟΠΕΓΕΠ δίνει το δικαίωμα στους επιχειρηματίες να χρησιμοποιούν τις

επισημάνσεις του ‘Βιολογικού’ και αποτελεί συνοδευτικό έγγραφο του προϊόντος κατά την διακίνηση και την εμπορία του.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Γενικά

Το Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) αναγνωρίζεται ως η ανώτατη αρχή λήψης αποφάσεων σε θέματα διαπίστευσης φορέων που αναλαμβάνουν πιστοποίηση, διακρίβωση, έλεγχο και δοκιμές.

Ως Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΔ) ορίζεται το σύνολο των συνεργαζόμενων, μέσα από ένα Σύστημα Ποιότητας, Οργάνων και Υπηρεσιών για την προσφορά υπηρεσιών διαπίστευσης. Λειτουργεί υπό την ευθύνη του Υπουργείου Ανάπτυξης το οποίο αποτελεί τον Εθνικό Φορέα Διαπίστευσης.

Η Σημασία της Διαπίστευσης

Η διαπίστευση αποτελεί ένδειξη της ακεραιότητας και της ικανότητας ενός Φορέα Πιστοποίησης να συμμορφώνεται με συγκεκριμένα πρότυπα (π.χ. ISO 9000/2000 και της σειράς EN 45000). Είναι η αναγνώριση από τρίτο μέρος της ικανότητας αυτής.

Προϋπόθεση για την διαπίστευση είναι η λειτουργία του φορέα με ένα εγκατεστημένο εγχειρίδιο ποιότητας.

Η διαπίστευση από το ΕΣΔ αποτελεί σημαντικό παράγοντα που επιτρέπει στις Αρχές έγκρισης και πιστοποίησης να αποφασίζουν για το αν θα χρησιμοποιήσουν ένα δεδομένο Φορέα ή εργαστήριο σε σχέση με τις δικές τους δραστηριότητες ή για το αν θα αναθέσουν καθήκοντα έγκρισης ή πιστοποίησης σε κάποιο άλλο.

Παρόλα αυτά η διαπίστευση εκ μέρους του ΕΣΔ δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο Διαπιστευμένος Φορέας διατηρεί πάντοτε ένα συγκεκριμένο επίπεδο επίδοσης.

Συνθήκες τις οποίες πρέπει να ικανοποιούν οι Φορείς Ελέγχου

Ο Φορέας Ελέγχου πρέπει να προσφέρει στο ΕΣΔ και στους εκπροσώπους του τις κατάλληλες διευκολύνσεις και την αρμόζουσα συνεργασία που απαιτούνται προκειμένου να είναι σε θέση το ΕΣΥΔ να μπορεί να παρακολουθεί την συμμόρφωση προς τους Κανονισμούς και τα συναφή κριτήρια ικανότητας.

Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει:

1. Την παροχή πρόσβασης του ΕΣΥΔ και των αντιπροσώπων του στους χώρους όπου διενεργούνται έλεγχοι προκειμένου να παρευρίσκονται αυτοπρόσωπος κατά τη διενέργεια των ελέγχων
2. Την παροχή άδειας στο ΕΣΥΔ και στους εκπροσώπους του να διεξάγουν λεπτομερή έλεγχο των πιστοποιητικών και εκθέσεων και άλλων αρχείων που έχουν σχέση με τις διαπιστευμένες δραστηριότητες
3. Την παροχή άδειας στο ΕΣΥΔ και στους εκπροσώπους του να διεξάγουν λεπτομερή έλεγχο των αποτελεσμάτων των εσωτερικών επιθεωρήσεων του συστήματος ποιότητας του ίδιου του Φορέα Έλέγχου
4. Την παροχή βοήθειας στο ΕΣΥΔ και στους εκπροσώπους του στη διερεύνηση της επίλυσης οποιωνδήποτε τεκμηριωμένων παραπόνων τα οποία έχουν υποβληθεί από τρίτους, σχετικά με τις διαπιστευμένες δραστηριότητες ελέγχου του Φορέα Ελέγχου.

Επίσης :

- Ο Φορέας Ελέγχου και το προσωπικό του πρέπει να είναι απαλλαγμένοι από οποιεσδήποτε εμπορικές, οικονομικές ή άλλες πιέσεις ή δεσμεύσεις που μπορεί να επηρεάσουν την τεχνική τους κρίση.
- Δεν πρέπει να συμμετέχει σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που ενδέχεται να διακυβεύει την εμπιστοσύνη στην ανεξαρτησία της κρίσης του και την ακεραιότητα του σε ότι αφορά τις δραστηριότητες ελέγχου.

Απαιτήσεις του ΕΣΥΔ από τους Διαπιστευμένους Φορείς Ελέγχου

Ως διαπιστευμένος ένας Φορέας Ελέγχου θα πρέπει :

1. Να αναφέρει ότι είναι διαπιστευμένος μόνο σε σχέση με εκείνες τις δραστηριότητες οι οποίες καθορίζονται στο συνοδευτικό έγγραφο διαπίστευσης και οι οποίες εκτελούνται σύμφωνα με τους κανονισμούς και τα Κριτήρια που καθιερώνει το ΕΣΥΔ.
2. Να συμμορφώνεται πάντοτε με τους Κανονισμούς τα Κριτήρια και τις συνθήκες που καθιερώνει το ΕΣΥΔ σχετικά με την χρήση του λογότυπου του ΕΣΔ
3. Να μη χρησιμοποιεί τη διαπίστευσή του με τρόπο που να δυσφημεί το ΕΣΥΔ και να μην κάνει οποιαδήποτε δήλωση σχετικά με την διαπίστευση του, η οποία μπορεί να κριθεί ως παραπλανητική
4. Να διακόψει τη χρήση διαπίστευσης και όλο το διαφημιστικό υλικό που περιέχει οποιαδήποτε αναφορά σ' αυτήν καθώς και να επιστρέψει το πιστοποιητικό διαπίστευσης στην περίπτωση αναστολής ή ανάκλησης
5. Να καθιστά σαφές σε όλες τις συμβάσεις με τους πελάτες του ότι η διαπίστευσή του ή το πιστοποιητικό δεν αποτελούν ούτε εξυπνοούν με κανένα τρόπο έγκριση προϊόντων ή υπηρεσιών από το ΕΣΥΔ
6. Να εξασφαλιστεί ότι κανένα πιστοποιητικό δεν θα χρησιμοποιηθεί από πελάτη για σκοπούς προβολής ή διαφήμισης αν το ΕΣΥΔ κρίνει ότι η χρήση αυτή είναι παραπλανητική
7. Να εξασφαλίζει ότι οποιοδήποτε γραπτό και τεκμηριωμένο παράπονο από τρίτους διερευνάται εγκαίρως και επιλύεται σύμφωνα με τις τεκμηριωμένες πολιτικές και διαδικασίες χειρισμού των παραπόνων του Διαπιστευμένου Φορέα
8. Ο Διαπιστευμένος Φορέας πρέπει να πληροφορεί αμέσως το ΕΣΥΔ σχετικά με οποιαδήποτε αλλαγή :
  - Της νομικής ή οργανωτικής δομής του
  - Της οργάνωσης και διοίκησής του
  - Της πολιτικής και των διαδικασιών
  - Των εγκαταστάσεων
  - Του προσωπικού, εξοπλισμού και άλλων πόρων τα οποία σχετίζονται με τις διαπιστευμένες δραστηριότητες του
  - Των ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να υπογράφουν
  - Της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του ΕΣΥΔ

Χρήση και περιορισμοί του Εθνικού Λογότυπου Διαπίστευσης(ΕΛΔ)

Ο Φορέας χρησιμοποιεί τον ΕΛΔ για την απόδειξη της αναγνώρισης της ικανότητας τους από τρίτο μέρος.

Έχει δικαίωμα να εκθέτει τον ΕΛΔ στα φύλλα των εγγράφων του όπως (Πιστοποιητικά συστημάτων ποιότητας, συμμόρφωσης προϊόντος, προσωπικού, έγγραφα αλληλογραφίας, ενημερωτικά φυλλάδια, όχι όμως σε επαγγελματικές κάρτες) ή σε άλλα αντικείμενα σχετικά με τη διαπιστευμένη δραστηριότητα του Φορέα.

Επιτρέπεται να γίνεται γενική αναφορά στη διαπίστευση με την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζουν ότι η διαπίστευση δεν εννοείται και για μη διαπιστευμένες δραστηριότητες.

Ο λογότυπος δεν πρέπει να χρησιμοποιείται σε κείμενα σχετιζόμενα με προϊόντα, εκτός αν δηλώνεται ότι ο ΕΛΔ δεν συνεπάγεται ουδεμία πιστοποίηση /έγκριση των προϊόντων.

Ο ΕΛΔ δεν πρέπει να εμφανίζεται σε αντικείμενα υπό δοκιμή ή σε προϊόντα ή να χρησιμοποιείται για να υπονοεί πιστοποίηση προϊόντος.

Η χρήση του λογότυπου σε αντικείμενα εκτός των εγγράφων δεν αποκλείεται, αλλά πρέπει να υπόκειται σε προηγούμενη συμφωνία με το ΕΣΥΔ.

Σε περίπτωση αναστολής της Διαπίστευσης σταματά κάθε χρήση εγγράφου ή ετικέτας στην οποία εμφανίζεται ο λογότυπος.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΣΗΣ

Οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την χορήγηση διαπίστευσης από το Εθνικό Συμβούλιο Διαπίστευσης είναι οι εξής:

1. Υποβολή Αίτησης

- 1.1 Ο Φορέας που επιθυμεί διαπίστευση υποβάλλει στη Μονάδα Υποστήριξης του ΕΣΔ συμπληρωμένη έντυπη Αίτηση η οποία χορηγείται από τον ΕΣΔ, μαζί με το Εγχειρίδιο Ποιότητας και καταβάλλει τα δικαιώματα για την υποβολή της Αίτησης.
- 1.2 Η Μονάδα Υποστήριξης αφού επιβεβαιώσει την πληρότητα της αίτησης και των δικαιολογητικών τα διαβιβάζει στην αρμόδια Τεχνική Επιτροπή μαζί με τον αντίστοιχο κατάλογο διαθέσιμων αξιολογητών.

2. Προετοιμασία Προγράμματος Αξιολόγησης

- 2.1 Ο Επικεφαλής Αξιολογητής ετοιμάζει το πρόγραμμα αξιολόγησης στις εγκαταστάσεις του Φορέα και σε συνεργασία με τη Μονάδα Υποστήριξης υπολογίζει τον απαιτούμενο χρόνο απασχόλησης που χρειάζεται για τη διενέργεια της αξιολόγησης.
- 2.2 Στην περίπτωση του Φορέα Ελέγχου υπολογίζεται επίσης και ο χρόνος απασχόλησης που απαιτείται για την παρακολούθηση των επιθεωρήσεων που θα διενεργήσει ο αιτών Φορέας
- 2.3 Ο ανωτέρω υπολογιζόμενος χρόνος αποτελεί τη βάση για τον προϋπολογισμό των οικονομικών υποχρεώσεων του αιτούντος για τη διεξαγωγή της αξιολόγησης
- 2.4 Η μονάδα Αξιολόγησης του ΕΣΥΔ γνωστοποιεί εγγράφως στον αιτούντα το πρόγραμμα αξιολόγησης και τις προϋπολογισθείσες οικονομικές υποχρεώσεις του.

3. Έναρξη Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση αρχίζει με Εισαγωγική Συνεδρίαση, η οποία γίνεται στις εγκαταστάσεις του αιτούντος Φορέα και στην οποία συμμετέχουν η ομάδα αξιολόγησης και οι εκπρόσωποι του αιτούντος. Σκοπός της Εισαγωγικής συνεδρίασης είναι να διευκρινιστούν τυχόν δυσκολίες, να επιβεβαιωθεί ο σκοπός της αξιολόγησης και να γίνει σαφές τι αναμένεται από τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης.

4. Αξιολόγηση Φορέα Ελέγχου

- 4.1 Μετά την Εισαγωγική Συνεδρίαση αρχίζει η επιθεώρηση στα Κεντρικά Γραφεία του αιτούντος. Κατά την επιθεώρηση οι αξιολογητές εξετάζουν το σύστημα για την ποιότητα, αναζητούν αντικειμενικές αποδείξεις για την υλοποίηση των πολιτικών και διαδικασιών αυτού και καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους σε ειδικά έντυπα. Κάθε παρατήρηση πρέπει να συνυπογράφεται από τον εκπρόσωπο του αιτούντος.
- 4.2 Η αξιολόγηση του Φορέα Έλεγχου περιλαμβάνει οπωσδήποτε την παρακολούθηση επιθεωρήσεων οι οποίες διενεργούνται από τον αιτούντα διαπίστευση
- 4.3 Ο Φορέας αποδέχεται εγγράφως το πρόγραμμα των επιθεωρήσεων
- 4.4 Η ομάδα αξιολόγησης παρακολουθεί όλες τις δραστηριότητες που εκτελούνται από τους επιθεωρητές του Φορέα και καταγράφει τις παρατηρήσεις της σε ειδικά έντυπα.
- 4.5 Αξιολογείται επίδοση των ελεγκτών ως ομάδα και η επίδοση ενός εκάστου
- 4.6 Οι εντοπιζόμενες μη συμμορφώσεις καταγράφονται σε ειδικό έντυπο και ζητείται από τους ελεγκτές του αιτούντος να τις αναγνωρίσουν ενυπογράφως.
- 4.7 Κατά την διάρκεια των ανωτέρω επιθεωρήσεων, όπου απαιτείται, προτείνονται από τον αιτούντα και υλοποιούνται διορθωτικές ενέργειες.

5. Ολοκλήρωση της Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του αιτούντος ολοκληρώνεται με την Τελική συνεδρίαση στις εγκαταστάσεις του αιτούντος και όταν έχουν ολοκληρωθεί όλες οι επιθεωρήσεις, τις οποίες παρακολούθησαν οι αξιολογητές και έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος από τον αιτούντα στο πρόγραμμα υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών.

6. Χορήγηση Διαπίστευσης

- 6.1 Το ΕΣΥΔ σε συνεδρίαση του εξετάζει την εισήγηση της αρμόδιας Τεχνικής επιτροπής και αφού διαπιστώσει ότι ικανοποιούνται όλες οι προϋποθέσεις για διαπίστευση αποφασίζει την χορήγηση της διαπίστευσης.
- 6.2 Η ανωτέρω απόφαση, το υπόλοιπο των οικονομικών υποχρεώσεων του αιτούντος καθώς και η αναλογούσα δαπάνη επιτήρησης γνωστοποιούνται στον αιτούντα, ο οποίος τα αποδέχεται εγγράφως και εξοφλεί της οφειλές του.
- 6.3 Το πιστοποιητικό Διαπίστευσης το οποίο είναι διάρκειας τεσσάρων ετών καθώς και το πεδίο εφαρμογής της διαπίστευσης εκδίδονται από την Μονάδα Υποστήριξης αφού υπογραφούν από τα εξουσιοδοτημένα για αυτό το σκοπό πρόσωπα.

7. Επιτήρηση Διαπιστευμένων Φορέων

- 7.1 Σκοπός της επιτήρησης των διαπιστευμένων Φορέων είναι να εξασφαλιστεί ότι αυτοί εξακολουθούν να ικανοποιούν τις απαιτήσεις του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης.
- 7.2 Οι Επιτηρήσεις είναι ετήσιες
- 7.3 Κατά τις αξιολογήσεις επιτήρησης ακολουθείται η ίδια διαδικασία όπως αυτή που περιγράφεται ανωτέρω για την αρχική αξιολόγηση

8. Επαναξιολόγηση Διαπιστευμένων Φορέων

Ο διαπιστευμένος Φορέας υπόκεινται σε επαναξιολόγηση κάθε τέσσερα χρόνια. Κατά την επαναξιολόγηση ακολουθείται η ίδια διαδικασία όπως και για την αρχική αξιολόγηση.

Οργάνωση Φορέα Ελέγχου Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας ΣΚΟΠΟΣ

Οι σκοποί ενός Φορέα Ελέγχου περιγράφονται ως εξής:

- Να λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας και των παραγωγών για την εξάπλωση του προγράμματος βιολογικής γεωργίας.
- Να προωθεί την βιολογική γεωργία και να παρέχει την ενημέρωση και τις γνώσεις στους παραγωγούς πάνω στα θέματα της βιολογικής γεωργίας και των βιολογικών προϊόντων.
- Να στέλνει αντιπροσωπευτικά και έμπειρα μέλη σε συνεδριάσεις και συμβούλια σχετικά με τα θέματα βιολογικής γεωργίας για την ανταλλαγή εμπειριών και την αντιμετώπιση προβλημάτων του κλάδου αυτού.
- Να δίνει οδηγίες εργασίας ειδικά σε περιπτώσεις που ελλείπει γνώση και ενημέρωση.
- Να αναπτύσσει και να διευθύνει το πρόγραμμα Βιολογικής γεωργίας ώστε να υπάρχει συμμόρφωση της παραγωγής με τις ελάχιστες τουλάχιστον απαιτήσεις των προδιαγραφών της νομοθεσίας.
- Να καθιερώνει και να τηρεί ένα τεκμηριωμένο σύστημα εγγράφων ώστε να εξασφαλίζεται ότι η παραγωγή συμμορφώνεται με τις προδιαγεγραμμένες απαιτήσεις.
- Να καθιερώνει και να τηρεί διαδικασίες για τον έλεγχο όλων των εγγράφων και των δεδομένων που οφείλει να τηρεί ο παραγωγός και σχετίζονται με τις απαιτήσεις του προγράμματος.
- Να ελέγχει, να διακριβώνει και να ορίζει τις μεθόδους και το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την απόδειξη της συμμόρφωσης στις καθορισμένες προδιαγραφές.
- Να δημιουργεί ένα σύστημα αναγνώρισης της κατάστασης επιθεώρησης σε όλη την έκταση της παραγωγής.
- Να αναπτύσσει και να διατηρεί λίστα επιτρεπόμενων μέσων και υλικών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων.
- Να παρέχει άδεια χρησιμοποίησης ενδείξεων με το λογότυπό του όταν η φάση βιολογικής μετατροπής είναι σε εξέλιξη.

ΟΡΙΣΜΟΙ

- **Προδιαγραφή** : Είναι το έγγραφο που περιγράφει τις απαιτήσεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ένα προϊόν ή μία υπηρεσία.
- **Συμμόρφωση**: Η εκπλήρωση προδιαγεγραμμένων απαιτήσεων
- **Πιστοποίηση (Certification)** : Δράση με την οποία ένας αρμόδιος Φορέας αποδεικνύει ότι παρέχεται επαρκής εμπιστοσύνη ότι ένα κατάλληλα προσδιορισμένο προϊόν, διεργασία ή ακόμα και υπηρεσία συμμορφώνεται με συγκεκριμένο πρότυπο ή νομοθετημένο κείμενο
- **Διαπίστευση (Accreditation)**: Διαδικασία με την οποία ένας αρμόδιος Φορέας παρέχει επίσημη αναγνώριση ότι ένας φορέας ή πρόσωπο είναι ικανός να πραγματοποιεί ειδικά έργα. Έτσι έχει νόημα να μιλάμε για διαπιστευμένα Εργαστήρια, Φορείς Ελέγχου, ή Πρόσωπα αλλά όχι για προϊόντα ή υπηρεσίες.
- **Ανιχνευσιμότητα** : Είναι η ικανότητα ανίχνευσης της ιστορίας ενός αντικειμένου ή δραστηριότητας μέσω καταγεγραμμένης ταυτοποίησης.
- **Επισήμανση** : Οι αναφορές, ενδείξεις, σήματα, ταινίες ή εικόνες που φέρει κάθε συσκευασία.
- **Απαιτούμενα (required)** :Τα μέτρα εκείνα τα οποία απαιτούνται από ένα πρότυπο ή νομοθεσία ώστε να υπάρξει συμμόρφωση
- **Επιτρεπόμενα (Allowed)** Είναι μέτρα που επιτρέπεται η εφαρμογή τους αν κρίνεται σκόπιμο.
- **Υπό συνθήκες επιτρεπόμενα (Regulated)**: Μέτρα τα οποία επιτρέπονται ύστερα από εξάντληση κάθε άλλης επιλογής αλλά πάντα θα πρέπει να δίνονται εξηγήσεις για την λήψη τους καθώς να καταγράφονται ιδιαιτέρως.
- **Απαγορευμένα (prohibited)**: Είναι όλα όσα οδηγούν σε απώλεια της συμμόρφωσης σύμφωνα με τους κανονισμούς και τα πρότυπα.
- **Φορέας Πιστοποίησης**: Φορέας που προβαίνει στην Πιστοποίηση της συμμόρφωσης
- **Φορέας Ελέγχου**: Φορέας που διενεργεί ελέγχους για λογαριασμό ενός φορέα πιστοποίησης
- **Σύστημα Πιστοποίησης**: Σύστημα που διαθέτει τους δικούς του κανόνες διαδικασιών και διοίκησης προκειμένου να προβαίνει στην πιστοποίηση της συμμόρφωσης.
- **Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης**: Έγγραφο που εκδίδεται σύμφωνα με τους κανόνες πιστοποίησης και που δείχνει ότι παρέχεται επαρκής εμπιστοσύνη ότι ένα κατάλληλα προσδιορισμένο προϊόν ή υπηρεσία συμμορφώνεται με συγκεκριμένο πρότυπο ή άλλο τυποποιημένο έγγραφο.
- **Σήμα Συμμόρφωσης** : Προστατευόμενο σήμα ‘Βιολογικό’ που εκδίδεται σύμφωνα με τους κανόνες του συστήματος πιστοποίησης που υποδηλώνει πως παρέχεται επαρκής εμπιστοσύνη ότι το σχετικό προϊόν ή υπηρεσία συμμορφώνεται με συγκεκριμένη νομοθεσία.
- **Πελάτης**: Ο ορισμός αυτός μπορεί να έχει εφαρμογή σε παραγωγούς, κτηνοτρόφους, μεταποιητές, διανομείς, εισαγωγείς βιολογικών προϊόντων. Είναι ο κύριος υπεύθυνος για το προϊόν ή την υπηρεσία

Οργανωτική Δομή

Το οργανόγραμμα ενός Φορέα Ελέγχου παρουσιάζεται στον παρακάτω διάγραμμα.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

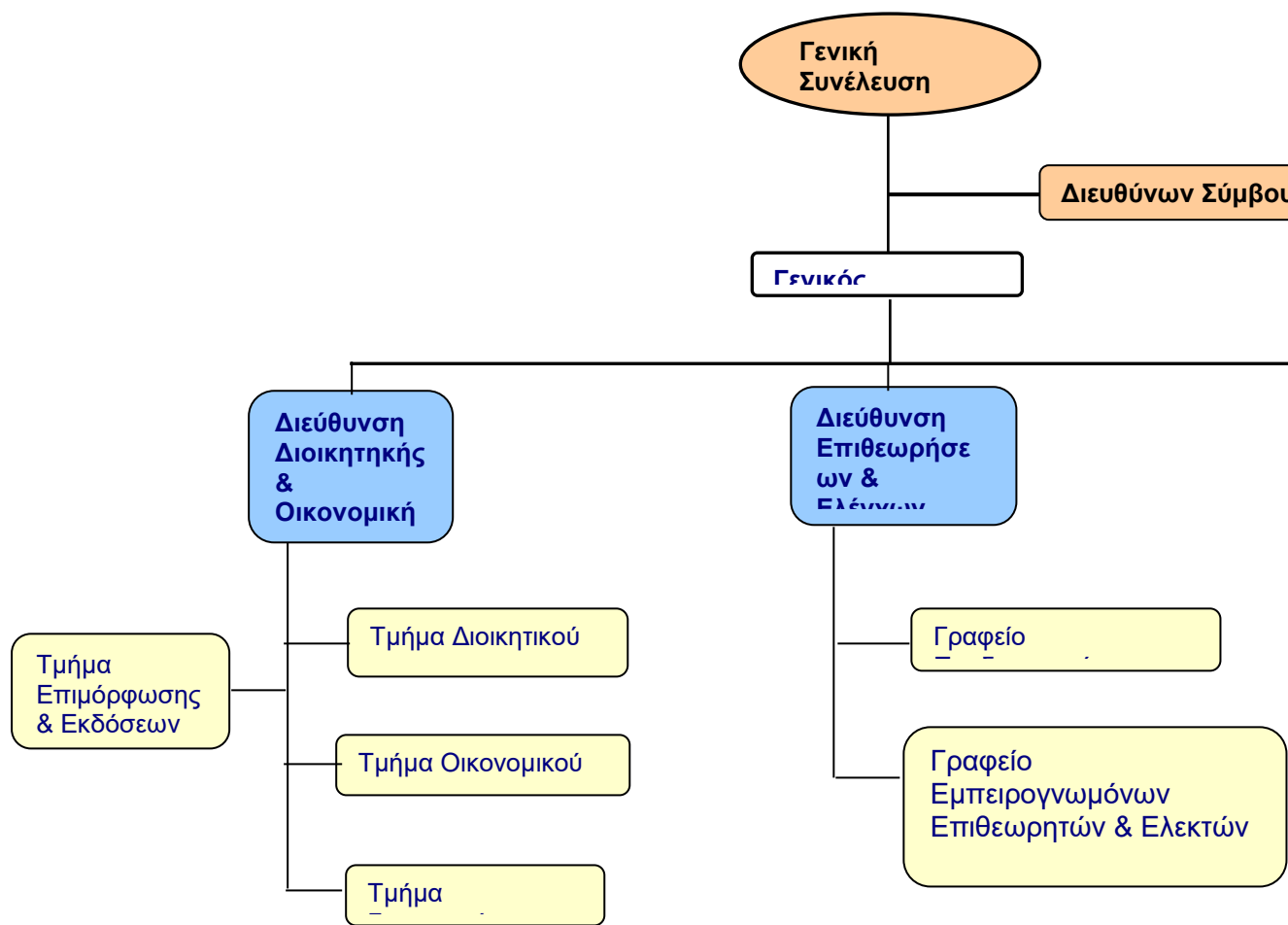
- Το προσωπικό του Φορέα Ελέγχου πρέπει να είναι ικανό για τις λειτουργίες που αναλαμβάνει.
- Η αμεροληψία η ανεξαρτησία και η ακεραιότητα είναι πρέπει να διακρίνουν ανεξαιρέτως όλο το προσωπικό και την λειτουργία του Φορέα Ελέγχου.
- Η οργάνωση του Φορέα Ελέγχου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε το προσωπικό να μην υφίσταται οποιεσδήποτε εμπορικές, οικονομικές ή άλλες πιέσεις που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αποφάσεις του ή να επιδράσουν δυσμενώς στην ποιότητα του έργου του.
- Ο Φορέας Ελέγχου πρέπει να τηρεί σε αρχεία που ενημερώνονται τα σχετικά προσόντα, την κατάρτιση και την εμπειρία του κάθε μέλους του προσωπικού
- Ο Φορέας Ελέγχου πρέπει να είναι οργανωμένος έτσι ώστε όλο το προσωπικό να γνωρίζει την έκταση και τους περιορισμούς των ευθυνών του.
- Γραπτές περιγραφές και σαφείς τεκμηριωμένες οδηγίες για το έργο και τα καθήκοντα του προσωπικού πρέπει να είναι διαθέσιμες καθώς και γραπτές προδιαγραφές των προσόντων, της κατάρτισης και της πείρας που απαιτείται για την κάθε θέση.
- Ο Φορέας πρέπει να παρέχει ειδικά έγγραφα ταυτοπροσωπίας στους ελεγκτές ώστε να τους καθιστά ικανούς για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.
- Όταν εργασίες ανατίθενται υπεργολαβία σε έναν εξωτερικό φορέα συνήθως εργαστήρια, ο Φορέας πρέπει να εξασφαλίζει ότι το προσωπικό του εργαστηρίου ικανοποιεί τις εφαρμοζόμενες απαιτήσεις του προτύπου ΕΛΟΤ EN 45011

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο τεχνικός εξοπλισμός ενός Φορέα ελέγχου μπορεί να είναι :

- Τηλεφωνικό κέντρο
- Δίκτυο Η/Υ με αντίστοιχα τερματικά στα γραφεία του Φορέα
- Καταψύκτες για την συντήρηση των δειγμάτων.

Ένας Φορέας μπορεί να παραλαμβάνει και να συντηρεί δείγματα τα οποία θα αναλυθούν σε ειδικά διαπιστευμένα εργαστήρια στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό. Συνεπώς θα πρέπει να διατηρεί λίστα με όλα τα υπάρχοντα διαπιστευμένα εργαστήρια που τον αφορούν για να ελέγχει το κόστος και την ποιότητα αυτών των αναλύσεων.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Συμβάσεις ελέγχου

Ο επιχειρηματίας (Πελάτης) έχοντας γνωστοποιήσει την δραστηριότητα του για τον βιολογικό τρόπο παραγωγής στην αρμόδια Νομαρχία υπογράφει σύμβαση ελέγχου με τον Οργανισμό Ελέγχου. Ως έναρξη δραστηριότητας όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής του Πελάτη ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης.

Ο τύπος της σύμβασης διατίθεται στους οργανισμούς Ελέγχου από τον ΟΠΕΓΕΠ.

Λειτουργία του συστήματος Ελέγχου

Οι ελεγκτές διενεργούν επιτόπιους ελέγχους, προβαίνουν σε δειγματοληψίες παραγγέλνουν εργαστηριακές αναλύσεις, ελέγχουν λογιστικά βιβλία και παραστατικά στοιχεία, εμπορικά έγγραφα και αξιοποιούν κάθε στοιχείο που μπορεί να οδηγήσει τον έλεγχο σε ακριβή συμπεράσματα. Με την ολοκλήρωση του ελέγχου συντάσσεται πρακτικό ελέγχου στο οποίο καταγράφονται τα συμπεράσματα του ελέγχου. Καταγράφονται παρατηρήσεις, επιφυλάξεις ή συστάσεις και συνυπογράφεται από τον ελεγχόμενο.

Όταν διαπιστώνεται ότι τηρούνται τα μέτρα ελέγχου σύμφωνα με τους Κανονισμούς ο Οργανισμός Ελέγχου χορηγεί "βεβαίωση ελέγχου προς Πιστοποίηση" η οποία δεν αποτελεί εμπορικό έγγραφο αλλά δίνει την δυνατότητα ο Πελάτης να χορηγηθεί με το "Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης" από την Αρχή ελέγχου δηλαδή τον ΟΠΕΓΕΠ.

Κατηγορίες εγγράφων που απαιτούνται

Υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες εγγράφων που χρησιμοποιούνται στην διαδικασία ελέγχου.

Έγγραφα ανάληψης υποχρέωσης : Ο Φορέας απαιτεί από τον παραγωγό, κτηνοτρόφο, μεταποιητή, τυποποιητή, εισαγωγέα, την έγγραφη δέσμευση του ότι κατανοεί και δέχεται να εφαρμόσει τις διαδικασίες που απαιτούνται ώστε να συμμορφώνεται με τις προδιαγραφές που ισχύουν για τα βιολογικά προϊόντα ώστε να καταστεί ικανός προς την πιστοποίηση. Με την έναρξη της συνεργασίας Φορέα – Πελάτη υπογράφεται το συγκεκριμένο έγγραφο που μπορεί να είναι ένα συμβόλαιο ή μια ένορκη κατάθεση ή μια υπεύθυνη δήλωση ανάλογα με την έκταση της τυπικότητας που απαιτείται κάθε φορά.

Ερωτηματολόγια : Ένα ερωτηματολόγιο συμπεριλαμβάνεται στην αρχική αίτηση ή σε ανανέωση της και αναζητά πληροφορίες σχετικά με κάθε θέμα που σχετίζεται με την εφαρμογή των κανόνων. Η απάντηση από τον Πελάτη θα πρέπει να είναι λεπτομερής ώστε να διαπιστώνεται η ύπαρξη ενός λογικού επιπέδου γνώσης και κατανόησης σχετικά με την οργανική καλλιέργεια, κτηνοτροφική μονάδα, τις μεταποιητικές και διακινητικές αρχές καθώς επίσης και να φανερώνει οποιοδήποτε πρόβλημα που θα επηρέαζε την ικανότητα συμφωνίας με τους κανονισμούς και τα πρότυπα.

Έντυπα Πελάτη : Ο Φορέας απαιτεί από τον Πελάτη να διατηρεί έντυπα στα οποία καταγράφει τους πόρους και τις τεχνικές που χρησιμοποιεί, τις ποσότητες που παράγει, και τις πωλήσεις που κάνει ώστε οποιαδήποτε στιγμή να μπορεί να ακολουθηθεί μια επαληθεύσιμη εκλεκτική πορεία για τα προϊόντα τα οποία θα επισημανθούν βιολογικά. Τα έντυπα του πελάτη είναι εμπιστευτικά και θα πρέπει να τηρείται εχεμύθεια από τον

Φορέα. Η ενημέρωση των εγγράφων αυτών γίνεται ετησίως από τον πελάτη όπου χρειάζεται με βάση το πρόγραμμα που ακολουθείται.

Ο τύπος των πληροφοριών που απαιτούνται συνοψίζεται ως εξής:

Πόροι : Ένα σαφές έγγραφο με όλα τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν στις καλλιέργειες, εκτροφές ή στην μεταποίηση είναι απαραίτητο για την ελεγκτική διαδικασία. Τα απαγορευμένα, επιτρεπόμενα και επιτρεπόμενα υπό συνθήκες υλικά όλα πρέπει να καταγράφονται. Οι απαιτούμενες πληροφορίες για αυτά είναι:

- Η ημερομηνία που εισήχθησαν στη καλλιέργεια, μεταποιητική μονάδα
- Η ποσότητα που εισήχθη
- Ο τύπος του υλικού
- Η πηγή /brand name
- Αν έχει χαρακτηριστεί ως επιτρεπόμενη, απαγορευμένη ή ΕΥΣ
- Η καλλιέργεια/μεταποιητική/κτηνοτροφική/εμπορική μονάδα που στην οποία έγινε χρήση
- Η ημερομηνία εφαρμογής
- Η ποσότητα που χρησιμοποιήθηκε

Οι κατηγορίες των υλικών που είναι πιθανών να βρεθούν σε καλλιέργειες ή μεταποιητικές μονάδες περιλαμβάνουν λιπάσματα, βελτιωτικά εδάφους, οργανικά υλικά, επιταχυντές ανάπτυξης, σπόροι, μοσχεύματα, μυκητοκτόνα, εντομοκτόνα, παρασιτοκτόνα, ζιζανιοκτόνα, υλικά συσκευασίας κ.α.

Καταγραφή παραγωγής/μεταποίησης/διακίνησης : Τα αρχεία του Πελάτη πρέπει να αναγράφουν πάντα ακριβή ημερομηνία να αναγράφουν την ποσότητα που παρήχθει/επεξεργαστεί ανά ημέρα καταχωρημένα ανά είδος καλλιέργειας, είδος προϊόντος, παραγωγική μονάδα, ή μεταποιητική εγκατάσταση. Η ποσότητα πρέπει να προσδιορίζεται με μονάδες βάρους, όγκου ή μονάδων, αλλά πάντα θα γίνεται χρήση της ίδιας μονάδας σε όλη την διάρκεια του χρόνου.

Καταγραφή των πωλήσεων: Πρέπει να καταγράφονται οι πωλήσεις ανά καλλιέργεια, παραγωγική μονάδα ή διακινητική εγκατάσταση, ανά ημέρα και αγοραστή, καθώς και το ποσό που πωλήθηκε. Στην περίπτωση των μεταποιητικών μονάδων που αποκτούν προϊόντα από άλλες πηγές θα πρέπει να ζητούν τα πιστοποιητικά τους. Τα στοιχεία από τις πωλήσεις δεν είναι το χρηματικό ύψος των πωλήσεων αλλά η αναγνώριση από τις ποσότητες που πωλήθηκαν των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν μέσω των lot numbers και άλλων αναγνωριστικών στοιχείων.

Η πρώτη επίσκεψη του Φορέα στον πελάτη περιλαμβάνει:

- 1) Μια συνέντευξη με τον Πελάτη για την ανασκόπηση της αίτησης
- 2) Εξέταση των εντύπων της παραγωγής/μεταποίησης/διαχείρισης που απαιτούνται από την αίτηση και αξιολόγηση των στοιχείων
- 3) Οπτική επιθεώρηση των λειτουργικών εγκαταστάσεων
- 4) Παραλαβή δειγμάτων αν χρειάζεται
- 5) Συζήτηση προβλημάτων και ανησυχιών αν υπάρχουν

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Βιολογική Γεωργία

Η Βιολογική Γεωργία είναι ένα σύστημα ολοκληρωμένης παραγωγής, με μειωμένους βαθμούς ελευθερίας όσον αφορά την επιλογή των εισροών των θρεπτικών στοιχείων (λιπάνσεων) και των φυτοπροστατευτικών ουσιών, σε σχέση με τα κλασσικά συστήματα ολοκληρωμένης παραγωγής. Η βιολογική γεωργία δεν περιορίζεται στην απλή αντικατάσταση των συνθετικών χημικών ουσιών της συμβατικής γεωργίας, με τις επιτρεπόμενες εισροές του Καν. 2092/99 ούτε περιορίζεται στην παραγωγή προϊόντων με απουσία υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών ουσιών, αλλά απαιτεί ολοκληρωμένη και αειφορική χρήση των φυσικών πόρων και του αγροτικού οικοσυστήματος. Στα πλαίσια αυτά η αγροναπαυόμενη αμειψισπορά στις ετήσιες καλλιέργειες, εφόσον στοχεύει στον έλεγχο και στη διαχείριση των ζιζανίων ή στη χλωρά λίπανση και προβλέπεται από το εγκεκριμένο καλλιεργητικό σχέδιο της βιολογικής καλλιέργειας θεωρείται επιλέξιμη και επιδοτούμενη καλλιεργητική πρακτική.

Στόχοι βιολογικής Γεωργίας:

- Η μείωση της ρύπανσης που προκαλεί η γεωργία
- Η προστασία της άγριας χλωρίδας και πανίδας
- Η διατήρηση της βιοποικιλότητας των αγροτικών οικοσυστημάτων
- Η αειφορική διαχείριση των εδαφικών πόρων
- Η προστασία της δημόσιας υγείας

Δεσμεύσεις Καλλιεργητών

Ο καλλιεργητής που θέλει να είναι δικαιούχος επιδοτήσεων για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων θα πρέπει να εφαρμόσει το πρόγραμμα βιολογικής γεωργίας.

Πρέπει να εφαρμόζει πιστά τις κατεύθυνσης, προδιαγραφές και τεχνικές της βιοκαλλιέργειας όπως αυτές ορίζονται από τον Καν.(ΕΟΚ) 2092/91.

Πρέπει να συνάψει συμβόλαιο με Ελεγκτικό Οργανισμό Βιολογικών Προϊόντων.

Υποχρεούται να συνάψει σύμβαση με γεωπόνο που να είναι υπεύθυνος για την σύνταξη του Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) και των ετήσιων εκθέσεων και καλλιεργητικών σχεδίων καθώς και για την παρακολούθηση και συμβουλευτική υποστήριξη της εκμετάλλευσης.

Το πρόγραμμα βιολογικής Γεωργίας πρέπει να το εφαρμόσει για περίοδο πέντε ετών.

Το Σ.Π.Δ και τα καλλιεργητικά σχέδια πρέπει να τηρούνται πιστά σε όλη την πενταετία.

Στην εκμετάλλευση θα πρέπει να τηρεί τα εξής στοιχεία :

▪ Ημερολόγιο Εργασιών

Στο ημερολόγιο καταγράφονται λεπτομερώς όλες οι πραγματοποιούμενες καλλιεργητικές εργασίες, ο χρόνος και ο τρόπος εφαρμογής των καλλιεργητικών εισροών (το είδος και η ποσότητα λιπασμάτων που χρησιμοποιήθηκαν, τρόπος και χρόνος εφαρμογής τους, καλλιεργητικές εργασίες, είδη και ποσότητα λοιπών καλλιεργητικών εισροών (σπόροι, νερό κ.α.) συνολική παραγωγή της εκμετάλλευσης, αποδόσεις ανά στρέμμα.

▪ Φάκελος Οικονομικών στοιχείων

- Παραστατικά αγοράς και πώλησης (τιμολόγια, Δελτία αποστολής, Αποδείξεις) των καλλιεργητικών εισροών και των ενδιάμεσων και τελικών προϊόντων της εκμετάλλευσης
- Λοιπά έξοδα για τα οποία δεν μπορούν να υπάρξουν παραστατικά αγοράς
- Χρόνος προσωπικής ή οικογενειακής εργασίας
- Έσοδα του δικαιούχου από προϊόντα εκμετάλλευσης του

▪ Φάκελος Περιβαλλοντικών παρατηρήσεων

Ο Φάκελος αυτός τηρείται μόνο από όσους οι εκμεταλλεύσεις τους εντάσσονται σε περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές

Έλεγχοι στην Βιολογική Γεωργία

Διοικητικός έλεγχος

Πραγματοποιείται στο σύνολο των δικαιολογητικών, των εγγράφων και των αιτήσεων που δομούν την οργάνωση του καλλιεργητή.

Επιτόπιοι έλεγχοι

Οι έλεγχοι γίνονται κατά την περίοδο πραγματοποίησης των καλλιεργητικών εργασιών, όπως αυτές καθορίζονται στο καλλιεργητικό σχέδιο. Ιδιαίτερα οι έλεγχοι πραγματοποιούνται κατά τις περιόδους λιπάνσεων των καλλιεργειών και τις κρίσιμες για την φυτοπροστασία περιόδους, ανάλογα με το είδος της καλλιέργειας και τις τοπικές συνθήκες.

Πριν την πραγματοποίηση του ελέγχου ο ελεγκτής έχει μελετήσει το καλλιεργητικό σχέδιο και τον ατομικό φάκελο των ελεγχόμενων σύμφωνα με τα στοιχεία του παρακάτω Σχεδίου Διαχείρισης.

Κατά τον έλεγχο ελέγχονται τα ακόλουθα:

- Η ακριβής έκταση στην οποία επιτελείται βιολογική γεωργία
- Η τήρηση των ΚΟΓΠ τόσο στις βιολογικές όσο και στις συμβατικές καλλιέργειες
- Η τήρηση των δεσμεύσεων του παραγωγού, όπως καθορίζονται από τον Καν.2092/91, το ΣΠΔ και το καλλιεργητικό σχέδιο
- Οι χώροι πραγματοποίησης εργασιών ή αποθήκευσης βιολογικών προϊόντων ή και εισροών.

Εργαστηριακοί Έλεγχοι

Περιλαμβάνουν εργαστηριακές αναλύσεις εδάφους, τελικών προϊόντων και δειγμάτων κατά τα διάφορα στάδια παραγωγής, για τυχόν ανίχνευση υπολειμμάτων χημικών λιπασμάτων ή και μη επιτρεπόμενων, στα πλαίσια του Καν.2092/91, φυτοπροστατευτικών ουσιών.

Σχέδιο διαχείρισης

<p>1.0 Ιστορικό της εκμετάλλευσης</p>	<p>*Παρέχει μια σύντομη περιγραφή της εκμετάλλευσης και του ιστορικού της (για 5 τελευταία χρόνια). Περιλαμβάνει λεπτομέρεια της γης, το σύστημα διαχείρισης και κάθε έργο που έλαβε χώρα.</p> <p>*Προσδιορισμός των παλαιών πρακτικών που έχουν επίδραση παράγονται ποιοτικά βιολογικά προϊόντα, π.χ εντατική χρήση, ποιότητα νερού και αέρα, διάφορες πηγές επιμόλυνσης.</p> <p>*Επίσης πρέπει να δηλωθεί πότε άρχισε η μετατροπή σε βιο το πρόγραμμα μετατροπής.</p>
<p>2.0 Χρήσεις γης στην γειτονική περιοχή</p>	<p>*Καταγράφονται οι χρήσεις γης στην γειτονική περιοχή όπως κτηνοτροφικές, δασικές, βιομηχανικές, οικιστικές, τουριστικές.</p> <p>*Αναφέρεται με λεπτομέρεια ιδιαίτερα όπου οι επικρατούσες γεωργικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές. Αναφέρονται οι κυρίαρχες ασκούμενες καλλιεργητικές πρακτικές που πιθανόν να επηρεάζουν την εκμετάλλευση (ψεκασμοί, υπερλιπάνσεις, πιθανή ρύπανση γειτονικών επιφανειακών νερών από λιπάσματα και φυτοφάρμακα.</p> <p>*Καταγράφεται κίνδυνος από πιθανή ρύπανση από αερολύματα βιομηχανικών, βιοτεχνικών επιχειρήσεων, των εδαφών και της περιοχής.</p>
<p>2.1 Φυσικά χαρακτηριστικά περιοχής</p>	<p>Τοπογραφικά χαρακτηριστικά (Υψόμετρο, ανάγλυφο, κλίσεις, προσανατολισμός έκτασης, γειτνίαση με υδάτινες επιφάνειες)</p> <p>*Κλιματικά χαρακτηριστικά (Καταγράφονται μέσες και ακραίες ετήσια διακύμανση θερμοκρασιών, ύψος και ένταση βροχόπτωσης, κατανομή βροχοπτώσεων, υγρασία ατμόσφαιρας, ένταση και κατεύθυνση ανέμων, παρουσία χιονοπτώσεων, χαλαζιού.</p> <p>*Μελετώνται οι συνθήκες διάβρωσης του εδάφους (Αιολική διάβρωση)</p> <p>*Αξιολογείται η κατάσταση των εδαφικών πόρων (διάβρωση, οξύτητα, οξύνιση κ.λ.π.)</p> <p>*Επίσης και η κατάσταση των υδάτινων πόρων (διαρροή, εξάντληση, υποβάθμιση, υφαλμύρωση).</p>
<p>3.0 Διαρθρωτικά στοιχεία της εκμετάλλευσης</p>	<p>* Συνολική έκταση της εκμετάλλευσης (σε στρέμματα)</p> <p>*Αριθμός αγροτεμαχίων που την αποτελούν. Έκταση, αγροτική ακριβής τοποθεσία εκάστου αγροτεμαχίου.</p> <p>*Διευκρινίζεται το Ιδιοκτησιακό καθεστώς εκάστου αγροτεμαχίου, χαρτογραφικό υπόβαθρο και κτηματολογική αναφορά αν είναι διαθέσιμα και στοιχεία τυχόν αναδασμού.</p> <p>* Καταγράφεται ο μηχανολογικός εξοπλισμός της εκμετάλλευσης.</p> <p>*Οι κτιριακές εγκαταστάσεις.</p> <p>* Αναφέρονται οι απασχολούμενοι στην εκμετάλλευση και οι</p>

3.1 Αρδευόμενα αγροτεμάχια, ξηρικά	Για τα αρδευόμενα αναφέρεται η πηγή άρδευσης (πομώνα ιδιοκτητική, κοινοτική, κανάλι, άλλο) και το σύστημα άρδευσης (στάγδην, εκτοξευτήρας, μπέκ, κατάκλιση)
3.2 Πραγματοποιηθείσες εγχειοβελτιωτικές παρεμβάσεις.	Καταγράφονται οι εκχερσώσεις, ισοπεδώσεις, αποστραγγιστικά έργα, που έχουν λάβει χώρα ή σχεδιάζονται όπως επίσης η κατασκευή αναβαθμιδών, ανεμοφρακτών, η απομάκρυνση επιφανειακών υδάτων περιγράφονται τα όρια της εκμετάλλευσης (ξερολιθιές, φράκτες)
4.0 Φυσικές συνθήκες εκμετάλλευσης	Καταγράφεται το υψόμετρο, το ανάγλυφο, κλίσεις, ο προσανατολισμός και η γειτνίαση με υδάτινες επιφάνειες.
5.0 Παραγωγικά στοιχεία της εκμετάλλευσης	*Προσδιορίζεται η παραγωγική κατεύθυνση της εκμετάλλευσης (αυτονομική γεωργοκτηνοτροφική) *Κατανέμεται η καλλιεργούμενη έκταση.
6.0 Εδαφολογικά δεδομένα	Περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία: Εδαφική τομή, τύπος εδάφους, αλατότητα, πορώδες, θερμοχωρητικότητα, υδατοϊκανότητα, υδατικό βάθος φρεατίου ορίζοντα, βάθος υπόγειου υδροφορέα κ.α. Απαιτούνται διαθέσιμα εδαφολογικά δεδομένα από πρόσφατες εδαφολογικές φυλλοδιαγνωστικές αναλύσεις, στοιχεία από πιθανόν υπάρχοντες μελέτες της περιοχής, από συντασσόμενους εδαφολογικούς (π.χ. Ι.Δ.Ε.) εφόσον περιλαμβάνουν την εκμετάλλευση. Επίσης περιλαμβάνονται τα πρακτικά λίπανσης του Νομού για το συγκεκριμένο τύπο εδαφολογίας εκμετάλλευσης και για τις συγκεκριμένες καλλιέργειες.
7.0 Περιγραφή του συστήματος παραγωγής και των εφαρμοζόμενων καλλιεργητικών προγραμμάτων και καλλιεργητικών μεθόδων.	*Σύστημα Παραγωγής (Μονοκαλλιέργεια, αμειψισπορά, αγροενοίκια καλλιέργεια, συγκαλλιέργεια). *Καλλιεργητικό πρόγραμμα: Καταγράφονται οι πραγματοποιηθείσες καλλιεργητικές εργασίες από σπορά μέχρι συγκομιδή ανά καλλιέργεια δύο συγκομιδών στις μόνιμες φυτείες. *Καταγράφεται το υλικό Πολλαπλασιαστικό υλικό, πηγή προέλευσης του, πιθανή χημική επεξεργασία. *Προετοιμασία κλίνης σπόρου (τρόπος και χρόνος προετοιμασίας) για καλλιέργεια, χρησιμοποιούμενα γεωργικά μηχανήματα. (αναφ. ιδιότητα, ενοικιαζόμενα ή δανείζονται).
8.0 Στοιχεία για τον βιολογικό κύκλο των καλλιεργειών στις συνθήκες της εκμετάλλευσης, τυχόν εμφανιζόμενα προβλήματα και συνήθης αντιμετώπισή τους.	

<p>9.0 Διατήρηση ή βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους.</p>	<p>*Χημική λίπανση ανά καλλιέργεια *Ποσότητα εφαρμογής (τύπος λιπάσματος, ποσότητα (χγ/σ εφαρμογής. Τρόπος και μέθοδος εφαρμογής. *Οργανική λίπανση (Ποσότητα, χρόνος) *Χλωρά λίπανση *Άλλες μέθοδοι</p>
<p>10.0 Συνήθεις εχθροί και ασθένειες και τρόπος καταπολέμησής τους ανά καλλιέργεια.</p>	<p>*Καταγράφονται τα ζιζάνια, νηματώδεις, έντομα, ακάρεα, ασθένειες προσβολές από μύκητες, βακτήρια, τροφοπενίες, ανεπαρκής *Συνήθως χρησιμοποιούμενα φυτοφάρμακα (ποσότητα, χρόνος, μέθοδος εφαρμογής *Άλλες χρήσιμες πληροφορίες για τα μέσα καταπολέμησης.</p>
<p>11.0 Αποθήκευση, επεξεργασία μεταποίηση, διάθεση πρωτογενούς παραγωγής της εκμετάλλευσης.</p>	<p>Περιγράφονται τυχόν δραστηριότητες αποθήκευσης, επεξεργασίας και εμπορίας από τον ίδιο τον παραγωγό ή αναφέρεται ότι πραγματοποιείται καθορισμένη συγκέντρωση, ή στον έμπορο κ.ο.κ</p>
<p>12.0 Περιγραφή των αλλαγών που θα προκύψουν από την ένταξη του παραγωγού στο πρόγραμμα βιολογικής γεωργίας</p>	<p>*Αναφορά στα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης που θα προκύψουν από την ένταξη του παραγωγού στο πρόγραμμα. *Λεπτομερής ανάλυση του σχεδίου μετατροπής με πιθανές επιπτώσεις του. *Λεπτομερής ανάλυση στο πλαίσιο της παραγωγής, στο χρησιμοποιούμενο πολλαπλασιαστικό υλικό. *Λεπτομέρεια αναλύονται τα εξής: Η διαχείριση του εδάφους (πρόβλημάτων διάβρωσης, συμπίεσης, αύξηση γονιμότητας εδάφους, διαχείριση του νερού (πιθανή αλλαγή του τρόπου άρδευσης (ποσότητας αρδευτικού νερού). Η διαχείριση της φυτοπροστασίας (αντικατάσταση των καλλιεργητικών εισροών (σπόροι, ποικιλίες, εναλλακτικές πηγές θρεπτικών στοιχείων, νέοι τρόποι καταπολέμησης ασθενειών). Η συμπλήρωση ή αλλαγή του μηχανολογικού εξοπλισμού (τροποποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων (ξεχωριστή αποθήκη, συσκευασία, επεξεργασία κ.α)</p>

Διαχείριση Βιολογικής Κτηνοτροφίας

Γενικές αρχές

- Για την εφαρμογή της βιολογικής κτηνοτροφίας και την πώληση κρέατος ως βιολογικό θα πρέπει να ακολουθούνται όσα προβλέπονται στον Κανονισμό 1804/99 της Ε.Ε.
- Η κτηνοτροφική παραγωγή συμβάλει στην ισορροπία των συστημάτων γεωργικής παραγωγής ικανοποιώντας τις ανάγκες των καλλιεργειών σε θρεπτικά στοιχεία και βελτιώνοντας την οργανική ουσία του εδάφους. Έτσι συμβάλει στη διατήρηση της αλληλεξάρτησης μεταξύ εδάφους και φυτών, φυτών και ζώων, και ζώων και εδάφους.
- Χρησιμοποιούνται ανανεώσιμοι φυσικοί πόροι (κόπρου, ψυχανθών, κτηνοτροφικών φυτών) ώστε το σύστημα γεωργίας – κτηνοτροφίας και το σύστημα βοσκής διασφαλίζουν τη διατήρηση και τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους και μακροπρόθεσμα συμβάλουν στην ανάπτυξη μιας βιώσιμης γεωργίας.

Προδιαγραφές εφαρμογής βιολογικής κτηνοτροφίας

Ο ζωοπαραγωγός θα πρέπει :

- ◆ Να παρέχει σε επάρκεια βιολογικά παραγόμενη ζωοτροφή
- ◆ Να παρέχει υπαίθριο χώρο στην διάθεση των ζώων
- ◆ Να εξασφαλίζει την ελεύθερη κίνηση των ζώων και την ανάπτυξη της φυσιολογικής συμπεριφοράς τους
- ◆ Να εξασφαλίζει φρέσκο νερό, τροφή και φυσική ατμόσφαιρα (αέρας, ηλιακό φως) ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες των ζώων
- ◆ Να παρέχει προστασία των ζώων από έντονα τα φυσικά φαινόμενα (βροχές, άνεμος, καύσωνα κ.α.) που προκαλούν στρες στα ζώα
- ◆ Να διατηρεί την κατάλληλη πυκνότητα ζώων ανά μονάδα επιφάνειας
- ◆ Να αποφεύγονται προβλήματα υπερβόσκησης
- ◆ Να φροντίζει ώστε τα λήμματα της μονάδας του να μην προκαλούν ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων νερών, καθώς και διάβρωση του εδάφους.

Επίσης επιτρέπεται υπό προϋποθέσεις η ύπαρξη στην ίδια μονάδα ζώων που δεν εκτρέφονται υπό το καθεστώς βιολογικής κτηνοτροφίας όταν αυτά διαχωρίζονται σαφώς από τα υπόλοιπα υποκείμενα στον κανονισμό ζώα και ανήκουν σε διαφορετικό είδος.

Σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να αναμειγνύονται ζώα βιολογικής εκτροφής με άλλα ζώα.

Μετατροπή

Για την εγκαθίδρυση βιολογικής κτηνοτροφίας απαιτείται ένας χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο θα επιτευχθεί η μετατροπή σε βιολογική παραγωγή.

Στην μετατροπή εννοείται ότι συμπεριλαμβάνεται τόσο η μετατροπή των γαιών που χρησιμοποιούνται για βιολογική κτηνοτροφία όσο και η μετατροπή για εκτροφή των ζώων και για την παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων.

Μπορεί βεβαίως να γίνει και ταυτόχρονη μετατροπή ολόκληρης της μονάδας παραγωγής συμπεριλαμβανομένων των ζώων, των βοσκοτόπων και των γαιών για ζωοτροφές

Ο Φορέας καθορίζει, λαμβάνοντας υπόψη και το ιστορικό της μονάδας (χρήση μη επιτρεπόμενων χημικών), το χρονικό διάστημα μετατροπής ανά γαία και είδος εκτροφής.

Στις γαίες που χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι, υπαίθριοι χώροι και χώροι άσκησης για μη φυτοφάγα ζώα η περίοδος μετατροπής είναι 12 μήνες.

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται το χρονικό διάστημα που θα πρέπει να έχουν εκτραφεί τα ζώα ώστε τα κτηνοτροφικά προϊόντα να πωληθούν ως 'βιολογικά'.

Είδος Ζώου	Χρονικό διάστημα εκτροφής
Ιπποειδή και Βοοειδή (Bubalus, Bison)	12 μήνες
Χοίροι και Μηρυκαστικά	6 μήνες
Ζώα γαλακτοπαραγωγής	6 μήνες
Πουλερικά γαλακτοπαραγωγής (πριν την 3 μέρα ζωής)	10 εβδομάδες
Πουλερικά ωοπαραγωγής	6 εβδομάδες

Πίνακας 4 που αναφέρει το βασικό χρονικό διάστημα μετατροπής σε βιολογική κτηνοτροφία ανάλογα το είδος ζώου.

Ο Φορέας λαμβάνει υπόψη του αν τα ζώα προέρχονται από εκστατική εκτροφή καθώς και άλλα στοιχεία της προέλευσης των ζώων καθώς και της σύνθεσης της αγέλης ώστε να προσδιορίσει τον χρόνο μετατροπής και της πώλησης των προϊόντων ως βιολογικά.

Καταγωγή των ζώων

Γενική αρχή

Όλα τα βιολογικά ζωικά προϊόντα πρέπει να έχουν γεννηθεί και εκτραφεί σε βιολογικές μονάδες παραγωγής

Προδιαγραφές

Όταν μια αγέλη ή ένα σμήνος δημιουργείται για πρώτη φορά και δεν υπάρχει επαρκής αριθμός ζώων εκτραφέντων σύμφωνα με βιολογικό τρόπο παραγωγής, είναι δυνατό να εισάγονται σε μονάδες βιολογικής εκτροφής ζώα εκτραφέντα μη βιολογικός υπό όρους που καθορίζονται από τον Κανονισμό 1804/99 και αναφέρονται στο παράρτημα. Οι περίοδοι εκταφής υπό βιολογικό καθεστώς καθώς και η ηλικία των ζώων πρέπει να εξακριβώνεται και να τηρείται με ακρίβεια.

Επίσης για να συμπληρώνεται η φυσική ανάπτυξη και να διασφαλίζεται η ανανέωση της αγέλης, επιτρέπεται να εισάγονται ετησίως μέχρι ανώτατο όριο 10% του αριθμού των ενηλίκων ιπποειδών ή βοοειδών και για 20% των ενηλίκων χοίρων και αιγοπροβάτων, θηλυκά άτοκα) ζώα τα οποία προέρχονται από μη βιολογικές κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα ζώα βιολογικής εκτροφής.

Τα παραπάνω ποσοστά δεν εφαρμόζονται στις μονάδες παραγωγής που έχουν λιγότερα από 10 ιπποειδή και βοοειδή ή λιγότερα από 5 αιγοπρόβατα και χοίρους. Για τις μονάδες αυτές η ζωική ανανέωση γίνεται με ένα το πολύ ζώο το χρόνο.

Τα ποσοστά αυτά επιτρέπονται να αυξάνονται μέχρι και 40% στις ειδικές περιπτώσεις :

- Σημαντική επέκταση της κτηνοτροφικής παραγωγής
- Αλλαγή φυλής
- Ανάπτυξη νέας κτηνοτροφικής δραστηριότητας

Όταν λαμβάνονται ζώα από μονάδες που δεν τηρούν τον Κανονισμό 1804/99 πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα μέτρα τα σχετικά με την υγεία των ζώων. Ανάλογα με τις περιστάσεις καθορίζονται ποιες εξετάσεις πρέπει να γίνουν και τι μέτρα πρέπει να ληφθούν.

Διατροφή

Γενική αρχή

Η διατροφή των βιολογικών ζώων θα πρέπει να προέρχεται από βιολογική βοσκή και βιολογικές ζωοτροφές.

Προδιαγραφές

- Η διατροφή πρέπει να είναι ισορροπημένη σύμφωνα με τις τροφικές ανάγκες των ζώων και θα πρέπει να δίνεται στα ζώα με μορφή που φυσιολογικά βρίσκουν στην φύση και σύμφωνα με τις διατροφικές τους συνήθειες.
- Τα ζώα πρέπει να τρέφονται με ζωοτροφές βιολογικής παραγωγής
- Οι ζωοτροφές θα πρέπει να προέρχονται από την ίδια μονάδα ή από βιολογικές μονάδες της περιοχής.
- Μέχρι το 30% της σύστασης των σιτηρεσίων κατά μέσο όρο, επιτρέπεται να περιέχει ζωοτροφές μεταβατικού σταδίου. Όταν οι ζωοτροφές μεταβατικού σταδίου προέρχονται από μονάδα η οποία ανήκει στην ίδια εκμετάλλευση το ποσοστό μπορεί να αυξάνεται σε 60%.
- Η διατροφή των νεαρών θηλαστικών πρέπει να βασίζεται στο μητρικό γάλα. Με φυσικό γάλα εκτρέφονται τα θηλάστηκα για χρονικό διάστημα:
  - 3 μηνών για βοοειδή
  - 45 ημέρες για αιγοπρόβατα
  - 40 ημέρες για χοίρους
- Επιτρέπεται η μετακίνηση ποιμνίων σε καθορισμένες περιοχές
- Για τα φυτοφάγα ζώα τα συστήματα εκτροφής πρέπει να βασίζονται στη μέγιστη δυνατή χρησιμοποίηση βοσκής ανάλογα με τους διαθέσιμους βοσκότοπους στις διάφορες περιόδους του έτους. Τουλάχιστον το 60% της ξηράς ουσίας του ημερήσιου σιτηρέσιου πρέπει να αποτελείται από χοντροαλεσμένη, νωπή, αποξηραμένη ζωοτροφή.
- Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση περιορισμένης αναλογίας συμβατικών ζωοτροφών εάν ο κτηνοτρόφος αδυνατεί να προμηθευτεί ζωοτροφές αποκλειστικά βιολογικής παραγωγής. Τα μέγιστο επιτρεπόμενο ανά έτος ποσοστό συμβατικών ζωοτροφών είναι 10% για τα φυτοφάγα ζώα και 20% για τα άλλα είδη. Ενώ το μέγιστο ποσοστό στο ημερήσιο σιτηρέσιο είναι 25% επί της ξηράς ουσίας.
- Για τα πουλερικά, το σιτηρέσιο που χρησιμοποιείται στο στάδιο της πάχυνσης πρέπει να περιέχει τουλάχιστον 65% σιτηρά.
- Κατά παρέκκλιση κυρίως λόγω εκτάκτων καιρικών συνθηκών επιτρέπεται μεγαλύτερο ποσοστό συμβατικών ζωοτροφών το οποίο καθορίζεται ανάλογα τις ανάγκες.
- Συμβατικές πρώτες ύλες ζωοτροφών γεωργικής προέλευσης καθώς και πρώτες ύλες ζωοτροφών ζωικής προέλευσης επιτρέπονται να χρησιμοποιούνται όσες προβλέπονται από τον κανονισμό 1804/99.
- Επίσης πρόσθετα όπως βιταμίνες, προβιταμίνες και χημικώς καθοριζόμενες ουσίες επιτρέπονται αν περιλαμβάνονται στον Κανονισμό 1804/99.
- Τα αντιβιοτικά, οι φαρμακευτικές ουσίες, οι αυξητικοί παράγοντες ή τυχόν άλλες ουσίες που επιτείνουν την αύξηση δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων.

- Τέλος, οι ζωοτροφές, οι πρώτες ύλες ζωοτροφών, οι σύνθετες ζωοτροφές, τα πρόσθετα, τα υποβοηθητικά μέσα για τις ζωοτροφές και ορισμένα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων δεν πρέπει να έχουν παραχθεί με χρήση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών ή παραγώγων τους.

Πρόληψη ασθενειών και κτηνιατρική αγωγή

Η πρόληψη των ασθενειών πρέπει να βασίζεται στις εξής αρχές:

- a) επιλογή κατάλληλων φυλών ή τύπων
- b) εφαρμογή κτηνοτροφικών πρακτικών προσαρμοσμένων στις ανάγκες κάθε είδους, που να ενισχύουν τη μεγάλη αντοχή στις ασθένειες και την πρόληψη των λοιμώξεων
- c) χρήση ζωοτροφών υψηλής ποιότητας, μαζί με τακτική άσκηση και δυνατότητα πρόσβασης σε βοσκότοπους, πράγμα που ενισχύει τους φυσικούς ανοσοποιητικούς αμυντικούς μηχανισμούς του ζώου.
- d) Εξασφάλιση κατάλληλης πυκνότητας ζώων ώστε να μην υπάρχει συνωστισμός με τα συνακόλουθα προβλήματα υγείας των ζώων.
- e) Απαγορεύεται η προληπτική χρησιμοποίηση αλλοπαθητικών συνθετικών χημικών κτηνιατρικών φαρμάκων ή αντιβιοτικών

Προδιαγραφές

- Η χρησιμοποίηση κτηνιατρικών φαρμάκων στη βιολογική κτηνοτροφία καθώς και οι τύποι των φαρμάκων αυτών καθορίζονται στον Κανονισμό 1804/99.
- Όποτε πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κτηνιατρικά φάρμακα πρέπει να καταγράφονται σε ειδικά αρχεία
  - ο τύπος του προϊόντος (η δραστική φαρμακολογική ουσία)
  - λεπτομερή στοιχεία διάγνωσης
  - η δοσολογία
  - ο τρόπος χορήγησης
  - η διάρκεια της αγωγής
  - η προθεσμία αναμονής που ορίζεται από τον νόμο πριν από την κατανάλωση των προϊόντων.

Πρακτικές κτηνοτροφικής διαχείρισης, μεταφορά και αναγνώριση κτηνοτροφικών προϊόντων

Κτηνοτροφικές πρακτικές

- Η αναπαραγωγή θα πρέπει να βασίζεται σε φυσικές μεθόδους. Ωστόσο, επιτρέπεται η τεχνική σπερματέγχυση.
- Η τοποθέτηση ελαστικών ιμάντων στις ουρές των προβάτων, η κοπή της ουράς, η κοπή των δοντιών, του ράμφους ή των κεράτων δεν πρέπει να πραγματοποιούνται συστηματικά στη βιολογική κτηνοτροφία.
- Επιτρέπεται ο χειρουργικός ευνουχισμός προκειμένου να διατηρηθεί η ποιότητα των προϊόντων και οι παραδοσιακές πρακτικές παραγωγής υπό προϋποθέσεις
- Απαγορεύεται να κρατιούνται τα ζώα δεμένα εκτός ειδικών περιπτώσεων
- Καθορίζονται οι κατώτατες ηλικίες για σφαγή

Μεταφορά

- Η μεταφορά των ζώων πρέπει να πραγματοποιείται με τρόπο που να περιορίζει το άγχος των ζώων. Η φόρτωση και η εκφόρτωση πρέπει να πραγματοποιούνται προσεκτικά, χωρίς κανέναν εξαναγκασμό των ζώων
- Προ της σφαγής όσο και κατά την σφαγή ο χειρισμός των ζώων πρέπει να περιορίζει το στρες.

Αναγνώριση κτηνοτροφικών προϊόντων

Τα ζώα και τα κτηνοτροφικά προϊόντα πρέπει να αναγνωρίζονται σε όλα τα στάδια παραγωγής, παρασκευής μεταφοράς και εμπορίας τους.

Κτηνοτροφικά απόβλητα

Προδιαγραφές

- Η συνολική ποσότητα ζωικών αποβλήτων που διασπείρεται στην εκμετάλλευση δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 170kg αζώτου ανά έτος και εκτάριο.
- Οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης αποβλήτων πρέπει να έχουν αρκετή χωρητικότητα ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο ρύπανσης των επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων.
- Η χωρητικότητα των εγκαταστάσεων αποθήκευσης κόπρου πρέπει να υπερβαίνει την αποθηκευτική ικανότητα που απαιτεί για τη μεγαλύτερη περίοδο του έτους κατά την οποία η διασπορά λιπάσματος στη γη είτε αντενδείκνυται, είτε απαγορεύεται.

Χώροι ελεύθερης κίνησης και στέγασης των ζώων

Γενικές αρχές

- ◆ Οι συνθήκες σταβλισμού των ζώων πρέπει να ανταποκρίνονται στις βιολογικές και ανάγκες συμπεριφοράς όσο αναφορά επαρκή ελευθερία κινήσεων και άνεση.
- ◆ Τα ζώα πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση στην τροφή και το νερό.
- ◆ Η μόνωση, η θέρμανση και ο αερισμός του κτιρίου πρέπει να διασφαλίζουν ότι η κυκλοφορία του αέρα, η σκόνη, η θερμοκρασία, η σχετική υγρασία της ατμόσφαιρας και η συγκέντρωση αερίων διατηρούνται εντός ορίων που δεν είναι επιβλαβή για τα ζώα.
- ◆ Τα κτίρια πρέπει να επιτρέπουν την είσοδο άφθονου φυσικού αερισμού και φωτός
- ◆ Οι ελεύθεροι χώροι, οι υπαίθριοι χώροι άσκησης πρέπει αν χρειάζεται να παρέχουν επαρκή προστασία από βροχή, άνεμο ήλιο και ακραίων θερμοκρασιών ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες και τη συγκεκριμένη φυλή.
- ◆ Η πυκνότητα των ζώων στα κτίρια πρέπει να εξασφαλίζει άνετη και καλή διαβίωση.
- ◆ Οι στάβλοι, τα διαμερίσματα, ο εξοπλισμός και τα εργαλεία πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται κατάλληλα ώστε να μην αναπτύσσονται μικροοργανισμοί που μεταδίδουν αρρώστιες.

- ◆ Για τον καθαρισμό και την απολύμανση των κτιρίων και των εγκαταστάσεων όπου υπάρχουν ζώα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνο επιτρεπόμενα προϊόντα.

ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Γενικές αρχές

Για την μελισσοκομία επίσης έχουν συνταχθεί κανόνες βιολογικής παράγωγής ώστε να προστατεύεται η διαχείριση των κυψελών και των μελισσών που δρουν ευεργετικά για το γεωργικό και δασικό περιβάλλον μεσώ της επικονίασης.

Ο χαρακτηρισμός των μελισσοκομικών προϊόντων ως βιολογικά εξαρτάται από τις συνθήκες συλλογής, επεξεργασίας και αποθήκευσης των προϊόντων αυτών.

Ο μελισσοκόμος θα πρέπει να παρέχει στον Φορέα χάρτη που να επισημαίνεται η θέση των κυψελών. Η θέση πρέπει να είναι τέτοια ώστε οι πηγές νέκταρος και γύρης να αποτελούνται από βιολογικές καλλιέργειες ή αυτοφυή βλάστηση στις οποίες επιτρέπεται η μελισσοκομία.

Ο Φορέας ελέγχει επίσης τα μελίσσια να μην έρχονται σε επαφή με πηγές μόλυνσης (αστικά κέντρα, βιομηχανικές περιοχές, χώρους απορριμμάτων κ.α.).

Η πρόληψη των νόσων στη μελισσοκομία βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- Επιλογή κατάλληλων ανθεκτικών φυλών
- Εφαρμογή ορισμένων πρακτικών που συμβάλλουν στην ισχυρή αντίσταση στις νόσους και στην πρόληψη των λοιμώξεων.

Στο παράρτημα καταγράφονται όλες οι ιδιαίτερες απαιτήσεις για την εφαρμογή της Βιολογικής Μελισσοκομίας και τις επιτρεπόμενες εισροές της.

Σύστημα Επιθεώρησης Βιολογικής Κτηνοτροφίας

Πέρα από οποιαδήποτε σύνταξη συστήματος επιθεώρησης θα πρέπει να υπάρχει καταγεγραμμένη η δέσμευση του παραγωγού να ενεργεί σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται για την βιολογική κτηνοτροφία από τον κανονισμό 1804/99 και να αποδέχεται σε περίπτωση παραβάσεων την επιβολή μέτρων που αναλόγως προβλέπει ο νόμος.

Προκειμένου να επιθεωρηθεί και να ελεγχθεί ο παραγωγός κτηνοτροφικών προϊόντων θα πρέπει να διαθέτει και καθημερινώς να ενημερώνει εφόσον πρώτα συντάξει με την βοήθεια του Φορέα Πιστοποίησης το περιεχόμενο των εξής φακέλων:

Φάκελος εγκαταστάσεων κύριας μονάδας στον οποίο :

- Περιγράφονται τα κτίρια στα οποία γίνεται η εκτροφή των ζώων
- Περιγράφονται οι βοσκότοποι, υπαίθριοι χώροι και χώροι ελεύθερης πρόσβασης των ζώων.(εκτάσεις, μορφολογία. κ.α.)
- Καταγράφεται το πρόγραμμα διαχείρισης της διαστροφής της αναπαραγωγής και της υγείας των ζώων.
- Περιγράφονται οι χώροι αποθήκευσης, συσκευασίας και μεταποίησης των ζώων και των κτηνοτροφικών προϊόντων

Φάκελος βοηθητικών εγκαταστάσεων

- Περιγράφονται οι χώροι αποθήκευσης των πρώτων υλών και διαφόρων άλλων εισροών
- Περιγράφονται οι χώροι αποθήκευσης των ζωοτροφών και των συμπληρωμάτων διατροφής καθώς και το είδος τους.
- Περιγράφονται οι χώροι αποθηκείσεις κτηνιατρικών φαρμάκων
- Περιγράφονται οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης κόπρου
- Καταγράφεται σχέδιο διασποράς της κόπρου σε συνδυασμό με πλήρη περιγραφή των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για φυτικές καλλιέργειές

Φάκελος που αφορά πληροφορίες σχετικές με τα ζώα

➤ Που εισέρχονται στην εκμετάλλευση:

- Το είδος
- Την ημερομηνία εισόδου στην εκμετάλλευση
- Την περίοδο μετατροπής
- Αναγνωριστικά στοιχεία
- Κτηνιατρικό φάκελο υγείας τους

➤ Που εξέρχονται από την εκμετάλλευση:

- Είδος
- Ηλικία
- Αριθμός ζώων
- Βάρος σφάγιου
- Αναγνωριστικά στοιχεία
- Προορισμός

Επίσης στοιχεία που αφορούν:

- Το σύστημα διαχείρισης της αγέλης ή του σμήνους
- Τις ενδεχόμενες απώλειες ζώων και τους σχετικούς λόγους
- Περιόδους μετακίνησης ποιμνίων
- Περιόδους πρόσβασης σε χώρους ελεύθερης βοσκής
- Θεραπευτικές αγωγές (ημερομηνία αγωγής, διάγνωση, μέθοδος αγωγής, εντολή κτηνιάτρου για παροχή κτηνιατρικής φροντίδας, καθώς και επιβαλλόμενη περίοδος αναμονής πριν από την εμπορία των κτηνοτροφικών προϊόντων)

ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Γενικά

Η ακεραιότητα των βιολογικών προϊόντα πρέπει να διατηρείται από το "χωράφι μέχρι το τραπέζι" του καταναλωτή. Κατά την διάρκεια αυτής της πορείας υπάρχουν αρκετά σημεία που πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε να διαβεβαιώνεται ότι δεν πρόκειται να υπάρξει καμία επιμόλυνση.

Για να πιστοποιηθεί ότι ένα προϊόν διατροφής είναι "βιολογικό" σε επίπεδο λιανικής αγοράς, όσοι μεταποιούν, συσκευάζουν, εισάγουν ή εμπορεύονται πρέπει να ακολουθούν ένα πρόγραμμα το ίδιο λεπτομερές και επαληθεύσιμο όσο αυτό που απαιτείται από τους καλλιεργητές φυτικής παραγωγής ώστε να υπόκεινται σε τακτικό έλεγχο από τον εγκεκριμένο Οργανισμό ελέγχου.

Τα παρακάτω αποτελούν γενικές προδιαγραφές που θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όσους μεταποιούν, συσκευάζουν, εισάγουν, ή εμπορεύονται προϊόντα που θέλουν να επισημαίνονται ως "βιολογικά".

Αποθήκευση

- Η οργανική παραγωγή πρέπει να αποθηκεύεται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται αθέλητη ανάμιξη ή αλλαγή με συμβατικά προϊόντα.
- Χύμα παραγωγή πρέπει να διαχωρίζεται και να τοποθετούνται ετικέτες για την ξεκάθαρη αναγνώρισή της
- Επιδράσεις από μια πιθανή χρησιμοποίηση απαγορευμένων παρασιτοκτόνων για τον καθαρισμό του πεδίου πρέπει να αποκλείονται
- Η αποθηκευτική περιοχή καθώς και οι συλλέκτες πρέπει να είναι καθαροί από υπολείμματα συμβατικών προϊόντων
- Η τελική συσκευασία πρέπει να γίνεται ξεχωριστά από τα συμβατικά προϊόντα τόσο σε ξεχωριστό τόπο όσο και σε διαφορετικό χρόνο.
- Ο αποθηκευτικός χώρος πρέπει να είναι καθαρός από παράσιτα και να καθαρίζεται με επιτρεπόμενα καθαριστικά και μεθόδους.

Γενικά επιτρέπονται ακόλουθες συνθήκες αποθήκευσης:

- Θερμοκρασία περιβάλλοντος
- Τροποποιημένη ατμόσφαιρα (CO₂, O₂, N₂)
- Ψύξη
- Κατάψυξη

Μεταφορά

- Η Βιολογική και η συμβατική παραγωγή θα πρέπει να μεταφέρονται ξεχωριστά εκτός αν έχουν κατάλληλα συσκευαστεί και γίνεται σαφής η αναγνώρισή τους με ετικέτες
- Η μεταφορά θα πρέπει να είναι κατάλληλη για το είδος των προϊόντων, και όχι απότομη.
- Όλος ο εξοπλισμός, τα οχήματα και οι περιεκτες θα πρέπει να είναι καθαροί από υπολείμματα συμβατικών προϊόντων και οιοδήποτε άλλο υλικό που θα μπορούσε να επιμολύνει το προϊόν

Μεταποίηση-Επεξεργασία

Γενικά, τα βιολογικά προϊόντα πρέπει να παράγονται μόνο με μηχανικές, φυσικές και βιολογικές (ζύμωση) μεθόδους ή συνδυασμούς αυτών.

- Οι μονάδες μεταποίησης πρέπει να αναπτύσσουν ένα ετήσιο σχέδιο παραγωγής από την είσοδο των πρώτων υλών μέχρι την έξοδο των τελικών προϊόντων το οποίο παρέχει ένα σαφές και διάφανο σχέδιο επιθεώρησης των: εισροών, διαδικασιών παραγωγής, διαδικασιών απολύμανσης, πρακτικών υγιεινής, συσκευασίας, αποθήκευσης, και ταυτοποίησης των προϊόντων όπως ορίζονται και απαιτούνται από τους κατάλληλους πιστοποιητικούς οργανισμούς
- Οι εγκαταστάσεις και τα προϊόντα θα πρέπει να συμβιώνουν με όλες τις εθνικούς τοπικούς και βιομηχανικούς κανονισμούς.
- Τουλάχιστον ένα τεστ για την ποιότητα του νερού της μονάδας θα πρέπει να γίνεται τον πρώτο χρόνο έναρξης της συνεργασίας με τον Φορέα ή να γίνεται αποδεκτό ένα παλαιότερο τεστ αν θεωρηθεί έγκυρο από τον Φορέα.
- Διαφορετικά θα πρέπει να γίνετε πρόσθετος έλεγχος για την ποιότητα του νερού από τον Φορέα σε κατάλληλα διαπιστευμένο εργαστήριο.

Απαγορεύονται:

- Η ακτινοβόληση και η χρήση μικροκυμάτων
- Η χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών καθώς και των προϊόντων τους και οποιαδήποτε χρήση προϊόντων λαμβανόμενων με τεχνολογία που εφαρμόζεται στο κύτταρο οργανισμών

Πρόσθετα και βοηθητικά μέσα

Επιτρεπόμενα πρόσθετα και βοηθητικά μέσα πρέπει να χρησιμοποιούνται αν ο σκοπός της χρήσης τους είναι :

- a) Να διατηρούν την θρεπτική αξία του προϊόντος
  - b) Να εντείνουν την σταθερότητα και να διατηρούν την ποιότητα του προϊόντος ή
  - c) Να παρέχουν στο προϊόν αποδεκτή σύσταση, σταθερότητα, εμφάνιση χωρίς να εξαπατούν τον καταναλωτή για την φύση, την σύσταση και την ποιότητα του τροφίμου.
- 100% των προσθέτων πρέπει να έχουν πιστοποιητικό βιολογικού προϊόντος
  - Στην περίπτωση που ένα συστατικό, βιολογικής προέλευσης δεν είναι επαρκές τόσο ποιοτικός όσο και ποσοτικός ο Φορέας μπορεί να επιτρέψει την χρήση ενός μη βιολογικού συστατικού με περιοδική αξιολόγηση του. Αυτά τα συστατικά δεν πρέπει να είναι γενετικά τροποποιημένα.
  - Το ίδιο πρόσθετο δεν πρέπει να προέρχεται τόσο από βιολογική όσο και από μη βιολογική προέλευση.
  - Ιχνοστοιχεία, βιταμίνες και παρόμοια μεμονωμένα συστατικά δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται

Έλεγχος και Καταπολέμηση Παρασίτων

Όλα τα παράσιτα είναι ικανά να επιμολύνουν τα τρόφιμα γιατί τα ίδια είναι φορείς μικροβίων και ασθενειών. Γενικά τα παράσιτα αποφεύγονται από ορθές πρακτικές υγιεινής. Τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται από μια μονάδα είναι:

- Ο συχνός καθαρισμός των φρεατίων και όλου του αποχετευτικού δικτύου γιατί έτσι καταστρέφονται οι φωλιές τους
- Καλή και τακτική συντήρηση των εγκαταστάσεων
- Σωστή διαχείριση απορριμμάτων
- Αποκλεισμός εισόδου με τοποθέτηση σχαρών σε φρεάτια, σιφώνια αποχετεύσεις και σήτες στα παράθυρα.
- Προθάλαμος αποπακεταρίσματος των εισερχόμενων υλών
- Οι χώροι αποθήκευσης να είναι καθαροί και τα ράφια της αποθήκης να απέχουν 60 εκατοστά από τον τοίχο και 40 από το έδαφος
- Τα έτοιμα χύμα τρόφιμα να αποθηκεύονται σε κλειστούς χώρους

Επιτρέπονται:

- Φυσικά εμπόδια
- Χρήση Υπερήχων
- UV-ακτινοβολιών
- Φερομονικές παγίδες
- Τροποποιημένη ατμόσφαιρα
- Γη διατόμων

Απαγορεύονται:

- Ισχυρά και καρκινογενή παρασιτοκτόνα
- Ακτινοβόλιση
- Επαφή προϊόντων με παρασιτοκτόνα.

Υλικά συσκευασίας

- Περιττά υλικά συσκευασίας πρέπει να αποφεύγονται
- Ανακυκλώσιμα, βιοδιασπώμενα και επαναχρησιμοποιούμενα υλικά πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά το δυνατόν
- Όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται για συσκευασία πρέπει να είναι κατάλληλα για τρόφιμα, καθαρά και κατάλληλα για συγκεκριμένη χρήση και να μην επιμολύνουν το τρόφιμο
- Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των υλικών συσκευασίας θα πρέπει να ελαχιστοποιούνται
- Όλα τα υλικά θα πρέπει να συμφωνούν με τους ανάλογους κανόνες της νομοθεσίας

Απαγορεύονται:

Υλικά που περιέχουν μόλυβδο

Διαδικασίες Επιθεώρησης και Ελέγχου

Οι μονάδες πρέπει να επιθεωρούνται εσωτερικά και εξωτερικά και όλη η τεχνολογία που καταγράφεται, οι αποδείξεις και το Know-how, των εταιρειών σε μια τέτοια διαδικασία απαιτούν εχεμύθεια και προστασία από το Οργανισμό Ελέγχου και την ελέγχουσα Αρχή.

Απαιτούνται:

- Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται από ελεγκτές με γνωστικό αντικείμενο ανάλογο με τον παραγωγικό προσανατολισμό της μονάδας 'το είδος των προϊόντων οριζόμενοι από τον Φορέα.
- Διενεργούνται επιτόπιοι έλεγχοι, λαμβάνονται δείγματα, παραγγέλνονται εργαστηριακές εξετάσεις όπου κρίνεται ότι χρειάζεται, ελέγχουν λογιστικά βιβλία παραστατικά, εμπορικά έγγραφα και ότι άλλο της μπορούσε να είναι χρήσιμο για τον έλεγχο.

Τρόπος Ελέγχων:

- Καταγράφονται με λεπτομέρεια οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιήθηκαν στο προϊόν το οποίο διαπιστώνεται με αποδείξεις προμηθευτών, ονόματα, πιστοποιητικά τους και οτιδήποτε άλλο.
- Λεπτομερώς καταγράφονται τα πρόσθετα και οι βοηθητικές ύλες.
- Ζητούνται λεπτομερείς έκθεση για τις ποσότητες των προϊόντων που παρήχθησαν πωλήθηκαν (αποδείξεις πωλήσεις) ή/και διατηρούνται στους χώρους της επιχείρησης.
- Χορηγείται από τον πελάτη το σύστημα των lot numbers και batch numbers ή τους κωδικούς των προϊόντων που επιτρέπουν την ιχνηλασιμότητα κάθε ενός συστατικού διαμέσου της διαδικασίας παραγωγής μέχρι το τελικό προϊόν.

Συγκρίνονται δηλαδή οι ποσότητες εισόδου με τις ποσότητες και το είδος των εξερχόμενων προϊόντων κατά το σχήμα:

$$\text{ΕΙΣΟΔΟΣ} = \text{ΕΞΟΔΟΣ}$$

Διαδικασία Πιστοποίησης

- Με την ολοκλήρωση των ελέγχων και την επεξεργασία των αποτελεσμάτων συντάσσεται πρακτικό ελέγχου το οποίο υπογράφεται από τον παραγωγό και όταν δεν υπάρχουν παραβάσεις ο Φορέας παρέχει "Βεβαίωση ελέγχου προς Πιστοποίηση"
- Η αρχή ελέγχου χορηγεί "Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης" και αυτό το έγγραφο μπορεί να χρησιμοποιείται στις συναλλαγές του Πελάτη.

